

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Udržitelnost v podnikání

Sustainability in business

Jan Kuchař

Plzeň

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Udržitelnost v podnikání“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 25.4.2022

v. r. Jan Kuchař

Poděkování

V první řadě bych chtěl poděkovat mé vedoucí práce paní Ing. Kristýně Machové za odborné vedení, cenné rady a veškerý čas, který mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnovala.

Dále bych chtěl poděkovat společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. a všem jejím zaměstnancům, kteří mi ochotně poskytli potřebné informace a byli mi nápomocni při zpracování praktické části.

Rád bych také poděkoval své rodině, která mi byla vždy oporou v životě i při studiích.

Obsah

Úvod.....	7
1. Udržitelnost v podnikání	8
1.1 Podnikání.....	8
1.2 Udržitelnost a udržitelný rozvoj	9
1.2.1 Vývoj udržitelnosti.....	10
1.3 Pilíře udržitelného rozvoje	12
1.3.1 Sociální pilíř.....	13
1.3.2 Ekonomický pilíř.....	15
1.3.3 Environmentální pilíř	16
1.4 Cíle udržitelného rozvoje	17
1.4.1 Agenda 21	18
1.5 Ekologie	19
1.5.1 Rozdíl mezi udržitelností a ekologií.....	20
1.5.2 Ekoznačení a certifikace.....	20
2 Společenská odpovědnost firem	26
2.1 Definice CSR.....	26
2.2 Vývoj CSR	27
2.3 Typické rysy CSR.....	29
2.4 Přínosy plynoucí z CSR pro podniky.....	31
3 Analýza společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. a jejího přístupu k udržitelnosti	33
3.1 Zkoumané oblasti.....	33
3.2 Výzkumná metoda	33
3.3 Představení společnosti	34
3.3.1 Historie společnosti.....	34

3.3.2	Současná situace ve společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s.....	35
3.4	Analýza přístupu podniku k udržitelnosti	35
3.4.1	Oblast sociální.....	36
3.4.2	Oblast environmentální.....	41
3.4.3	Oblast ekonomická	50
3.5	Zhodnocení provedené analýzy	54
Závěr	56
Seznam zkratk	57
Seznam použitých zdrojů	58
Seznam tabulek	62
Seznam obrázků	63
Seznam příloh	64
Abstrakt		
Abstract		

Úvod

Zvyšující se požadavky společnosti na plnění vlastních potřeb stále více snižují dostupnost zdrojů. Pouhá představa úplného vyčerpání dostupných zdrojů vyvolává ve společnosti obavy. Aby tyto obavy nebyly naplněny musí se společnost stále více vzdělávat v nauce o udržitelném rozvoji. Způsoby dosažení potřeb, které jsou označeny za udržitelné musí splňovat jisté požadavky v sociální, environmentální a ekonomické oblasti. Tyto tři oblasti představují hlavní pilíře udržitelného rozvoje. V jednotlivých pilířích jsou zastoupena témata zabývající se ochranou životního prostředí, změnou klimatu, lidskými právy, rovnoprávností, vzděláním či chudobou.

Na tyto aspekty mají velký vliv podnikatelské subjekty, jejichž jednání a reprezentace je v oblasti udržitelnosti klíčová. Každá firma se zabývá vlastní ekonomickou udržitelností a životaschopností. Ne však každá firma se angažuje v oblasti sociální a environmentální. Aby mohla být podnikatelská sféra udržitelnosti k užitku, nesmí myslet pouze na uspokojení vlastních potřeb, ale musí také usilovat o uspokojení potřeb svého okolí. Jedním z nástrojů, kterým je možné docílit udržitelného rozvoje je společenská odpovědnost firem. Implementace tohoto nástroje do politiky podniku přináší spousty výhod, nejen pro podnik samotný, ale také pro jeho okolí.

Bakalářské práce je rozdělena na dvě části, část teoretickou a praktickou. Prvním cílem je teoretické vymezení pojmu udržitelnost v podnikání a popsání příslušných pojmů, které se k této problematice pojí.

Druhým cílem této práce je představení vybraného podniku. Pro vypracování praktické části byla vybrána akciová společnost VODÁRNA PLZEŇ.

Třetím cílem práce je provedení analýzy společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. a jejího přístupu k udržitelnosti. Obsahem analýzy je podrobné popsání aktivit, kterými společnost napomáhá dlouhodobé udržitelnosti.

Posledním cílem bakalářské práce je celkové zhodnocení závěrů z provedené analýzy ve společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s.

1. Udržitelnost v podnikání

Obsahem úvodní kapitoly je teoretické vymezení základních pojmů, spojených s pojmem udržitelnost v podnikání. S tématem udržitelnost jsou spjaté další dílčí pojmy, jako například podnikání, společenská odpovědnost firem, udržitelný rozvoj a jeho cíle, pilíře udržitelného rozvoje, ekologie a další pojmy, které jsou přiblíženy právě v této práci.

1.1 Podnikání

Samotná interpretace pojmu podnikání není zcela jednoduchá, jelikož samotný pojem lze vnímat v několika možných pojetích. Jak uvádí Veber a Srpová (2012) do těchto pojetí spadá ekonomické, psychologické, sociologické a právní pojetí:

- a) Ekonomické pojetí – podnikání je dynamický proces, který tvoří přidanou hodnotu. Jde o zapojení ekonomických zdrojů a dalších aktivit, které zapříčiní navýšení její původní hodnoty, čímž dojde k zisku.
- b) Psychologické pojetí – podnikání je činnost, jejíž motivací je něco získat, vyzkoušet či dosáhnout nějakého cíle. Podnikání je v tomto ohledu vnímáno jako nástroj pro zbavení se závislosti, dosažení seberealizace apod.
- c) Sociologické pojetí – podnikání je činnost, která zainteresovaným skupinám vytváří blahobyt, usiluje o dokonalejší využití dostupných zdrojů nebo bojuje s nezaměstnaností (Veber, Srpová & kol., 2012, s. 14).

Poslední právní pojetí uvádí živnostenský zákon (zákon č. 455/1991 Sb.), které zní následovně: „*Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem*“ (Živnostenský zákon č. 455/1991).

Jednotlivé pojmy pro bližší pochopení přibližuje Srpová a Řehoř (2010).

- a) Soustavnost – činnost, která je vykonávána opakovaně nikoliv příležitostně.
- b) Samostatnost – fyzická osoba, jakožto podnikatel jedná osobně a právní osoba jedná skrze statutární orgán.
- c) Vlastní jméno – fyzická osoba, jakožto podnikatel koná právní úkony skrze své jméno a příjmení. Právní osoba pak jedná pod svým názvem.
- d) Vlastní odpovědnost – za rizika spojené s výsledky podnikání nese zodpovědnost vždy podnikatel. Vztahuje se to jak na fyzické, tak i právní osoby.

- e) Dosažení zisku – docílení zisku musí být jeden z hlavních cílů podnikání, který nemusí být vždy splněn (Srpková, Řehoř & kol., 2010, s. 20).

Dalším pojmem spojeným s podnikáním je podnikavost. Podnikavost je velice důležitá část podnikání a měla by být tedy i součástí každého podnikatele. Podnikavost je také spjata s předpoklady, kterými by měl podnikatel disponovat. Tyto předpoklady jsou:

1) Podnikatelský záměr

Na počátku každého podnikání musí být podnikatelský záměr. Tento záměr je vlastně vize podnikatele. Podnikatelova vize by měla být založena na skutečných základech a hodnotách, tak aby jeho podnikání mohlo být udržitelné (Taušl Procházková, Jiřincová, Jelínková, & Lišková, 2017).

2) Předpoklady pro podnikání

Předpoklady k podnikání může mít podnikatel buď vrozené nebo je dokáže získat pomocí zkušeností z praxe. Předpoklady k podnikání můžeme rozdělit do dvou základních skupin:

- a) Dispozice – jsou znalosti, vědomosti, know-how podnikatele. Dispozice můžeme dále dělit na:
- Schopnosti – neboli vrozené vlastnosti, jako je sociální a rozumová inteligence či organizační schopnosti.
 - Vědomosti – jsou znalosti podnikatele. Tyto znalosti může člověk získat vzděláním a dohledáváním informací.
 - Dovednosti – jsou dispozice, kterou může člověk získat tréninkem.
- b) Osobní vlastnosti – jsou specifické či nespecifické vlastnosti popisující osobu podnikatele (Taušl Procházková et al., 2017).

3) Motivace a odhodlání podnikat

Motivace je velice významný prvek pro úspěšné podnikání. Je ovlivňována osobními přáními a plány podnikatele. Motivace by měla být přenesena do podoby osobních a podnikatelských cílů, které je nutné zachovat smysluplné a reálné (Taušl Procházková et al., 2017).

1.2 Udržitelnost a udržitelný rozvoj

Udržitelnost a od něj odvozený udržitelný rozvoj, patří v současné době, jak v odborné literatuře, tak v praxi ke klíčovým a velmi frekventovaným slovům. Definice těchto

pojmu není jednotná a často se tedy stává, že jsou chápány různými způsoby. Slovo udržitelnost, vychází z anglického pojmu „sustainability“ (Závodná & Závodný Pospíšil, 2014).

Jak bylo zmíněno, tak definic, které popisují pojem udržitelnost, lze najít opravdu mnoho. Prakticky nad každou definicí, která tento pojem popisuje, lze polemizovat. Udržitelný rozvoj je něco, čeho musí společnost dosáhnout, chce-li si zajistit životaschopné podmínky pro setrvání společnosti na této planetě (Závodná & Závodný Pospíšil, 2014).

Na příklad ve zprávě „Our Common Future“ od komise OSN pro životní prostředí a rozvoj. Tato zpráva je z roku 1987 a v ní popisuje udržitelný rozvoj norská předsedkyně Gro Herlem Brundtland, jako: *„Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který zajistí potřeby současných generací, aniž by bylo ohroženo splnění potřeb generací příštích, a aniž by se to dělo na úkor jiných národů“* (Kolář, 2020, s. 15).

Nebo zde také lze uvést definici, která pochází ze zákona o životním prostředí (zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí) v České republice, který je v platnosti od 16.1.1992. Tuto definici o udržitelném rozvoji popsál Václav Hála jako: *„Udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů“* (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, n.d.).

Udržitelnost a udržitelný rozvoj však není žádnou novinkou. Koncept ochrany životního prostředí byl zde již před mnoha lety, a to v několika možných podobách. Tento termín se začal používat až v šedesátých letech 20. století. Jedním z mnoha vzorů může být například ochrana přírody. V dnešní době má společnost k dispozici jen omezené množství zdrojů, a proto je potřeba zdroje využívat s rozmyslem. Pro tyto případy existují jisté státem dané limity rozvoje v různých oblastech. Limity jsou často vztahovány na kvantitativní růst některých veličin. Nikdo již však netuší, kolik těchto omezených zdrojů má lidstvo k dispozici, a na jak dlouho tyto zdroje musí vydržet (Závodná & Závodný Pospíšil, 2014).

1.2.1 Vývoj udržitelnosti

Koncept udržitelného rozvoje se vyvíjel v posledních desetiletích. Prvním milníkem v evoluci udržitelného rozvoje bylo vydání publikace Meze růstu v roce 1972. Tato publikace je také známá jako „První zpráva Římského klubu“. Studie prohlašovala,

že v prostředí limitovaných zdrojů není možný nekonečný růst. Také řešila problematiku vytvoření podmínek environmentální a ekonomické stability, která je udržitelná. Dále také rizika, která ohrožují existenci lidstva a biosféry (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, n.d.).

Mezinárodní svaz ochrany přírody v roce 1973 definoval ochranu přírody a přírodních zdrojů, jako takový přístup k přírodním zdrojům a živým organismům, který povede k dosažení nejvyšší udržitelné kvality života. Následně v roce 1979 proběhla první Světová klimatická konference, která se konala v Ženevě a byla zaměřena na výzkum v oblasti monitorování změny klimatu (Vrabcová, 2021).

V roce 1980 byl vytvořen první oficiální dokument, který akceptuje pojem trvale udržitelný rozvoj. Tento dokument se nazývá Světová strategie ochrany životního prostředí WSC (Workplace Safety Climate) a byl vytvořen zásluhou tří světových organizací. Jde o organizace IUCIN (Mezinárodní svaz na ochranu přírody), WWF (Světový fond na ochranu přírody) a UNEP, což je program OSN na ochranu životního prostředí. Dále byla přijata zpráva Naše společná budoucnost v roce 1987. Tuto zprávu vypracovala Světová komise pro životní prostředí a byla přijata Valným shromážděním OSN. Zpráva byla vypracována pod vedením norské předsedkyně Gro Herlem Brundtland, která zde byla již zmíněna na straně 10 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, n.d.).

Rok 1987 také přinesl Montrealský protokol, který popisuje výsledky vztahující se na výzkum látek, které narušují ozonovou vrstvu. O tři roky později v roce 1990 byla definována zpráva s názvem *Lidé, sídla, životní prostředí a rozvoj*, ve které byla stanovena základní východiska udržitelného rozvoje sídel (Vrabcová, 2021).

Přelomový bod v problematice udržitelného rozvoje se stal v Riu de Janeiru v roce 1992. Zde byla schválena Deklarace o životním prostředí a rozvoji, která obsahuje 27 principů o trvale udržitelném rozvoji a je zde také ustanovení Agendy 21. Agenda 21 je podrobný akční plán na ochranu životního prostředí, který má za úkol najít soulad hospodářského a sociálního rozvoje s účinnou ochranou prostředí. Ve stejném roce byl pak v České republice definován trvale udržitelný rozvoj zákonem č. 17/1992 Sb., o životním prostředí. Následovalo ustanovení Výboru OSN pro trvale udržitelný rozvoj v roce 1993. Dále v roce 1998 se v Paříži konalo ministerské zasedání Rady OECD. Zde byl prohlášen trvale udržitelný rozvoj za prioritu členských zemí. V roce 2000 se konal Summit tisíciletí

v New Yorku, na kterém bylo zachování udržitelné budoucnosti označeno za nejnaléhavější výzvu dnešní doby (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, n.d.).

Na tomto summitu v roce 2000 se stanovilo osm základních cílů tzv. MDGs (Millenium Development Goals) (United Nations, b, n.d.).

O dva roky později se konala Celosvětová konference OSN o udržitelném rozvoji ve městě Johannesburg. Zde byla zdůrazněna důležitost zajištění rovnováhy ve třech základních pilířích. Jde o sociální, ekonomický a environmentální pilíř (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, n.d.).

V roce 2006 vznikla Strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj. Tato strategie byla postavena na základě dlouhodobých cílů udržitelného rozvoje přijatých Evropskou unií již v roce 2001. Strategie pro udržitelný rozvoj vznikla kvůli přetrvávajícím trendům, které nenesly známky udržitelnosti. Jednalo se o problematiku změny klimatu a spotřeby energie (Český statistický úřad, n.d.).

V roce 2015 se znovu konal summit v New Yorku, na kterém došlo k rozšíření a přijetí 17 cílů udržitelného rozvoje tzv. SDGs (Sustainable Development Goals) (United Nations, e, n.d.).

V následující kapitole jsou analyzovány tři základní pilíře udržitelného rozvoje a níže jsou pak uvedeny cíle udržitelného rozvoje.

Mimo vymezení cílů udržitelného rozvoje byla také v roce 2015 stanovena Vize 2050 České republiky z perspektivy CBCSD. Vize má za cíl dlouhodobě prosperující společnost, zvýšení kvality života občanů České republiky, zajištění ochrany životního prostředí a společensko-sociální kohezi (czech bcsd, 2015).

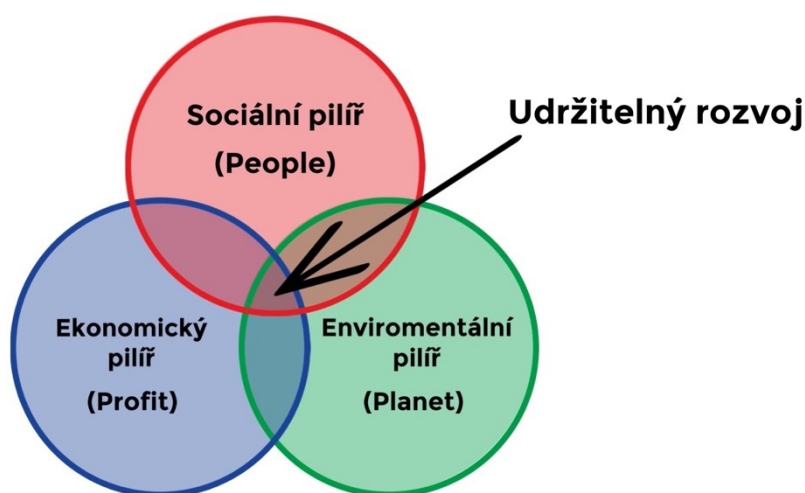
O tři roky později, v roce 2018 byla představena nová strategie bioekonomiky pro udržitelnou Evropu, kterou představila Evropská komise. Jde o akční plán, jehož ideálem je sloužit společnosti, životnímu prostředí a ekonomice Evropy (Vrabcová, 2021).

1.3 Pilíře udržitelného rozvoje

V rámci pilířů udržitelného rozvoje je zde také zahrnuto téma společenské odpovědnosti firem neboli CSR. Koncept CSR je jeden z nástrojů, kterým se firmy snaží implementovat udržitelnost do firemní politiky. Udržitelnost stojí na pilířích udržitelného rozvoje, které

jsou definovány ve třech základních oblastech. Tato problematika se nazývá triple bottom line. Jedná se o pilíř sociální (People), environmentální (Planet) a ekonomický (Profit). Pilíře udržitelného rozvoje jsou znázorněné na následujícím obrázku (Kunz, 2012).

Obr. 1: Pilíře udržitelného rozvoje

Zdroj: Závodná & Závodný Pospíšil (2014), vlastní zpracování

Udržitelný rozvoj bere v potaz ekonomický růst, společenské hodnoty a také přírodní bohatství. Jak již bylo zmíněno v kapitole 1.2, hlavní otázkou udržitelnosti je, jak zajistit základní potřeby dnešních generací, aniž by jich bylo dosaženo na úkor schopnosti zajištění základních potřeb generací dalších. K lepšímu pochopení této problematiky slouží právě pilíře udržitelnosti, které jsou vzájemně propojeny. Nelze tak upřednostnit jeden pilíř na úkor pilířů dalších (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, n.d.).

1.3.1 Sociální pilíř

V rámci sociálního pilíře je řešeno čerpání zdrojů takovým způsobem, aby jím nebyla poznamenána kvalita života a prosperita společnosti. Dále také uchování hodnot přírodního a kulturního dědictví. Zdroje by měly být použity tak, aby společnost byla schopna vstřebávat dopady čerpání těchto zdrojů. Sociální pilíř usiluje o vyšší kvalitu života napříč společnostmi a snaží se o zmírnění či řešení některých problémů. Mezi ně lze řadit:

- chudobu,
- diskriminaci,
- lidská práva,

- míru vzdělanosti,
- životní úroveň.

K docílení udržitelných cílů je nutné, aby bohaté národy přijali životní styl shodný s možnostmi naší planety a nevznikalo omezení, či ohrožení společnosti (Závodná & Závodný Pospíšil, 2014).

Aby mohla být společnost považována za udržitelnou, stabilní a spravedlivou musí se angažovat v odpovědných aktivitách. Mluvíme zde o zájmu o své okolí, či dění v komunitách, spolicích nebo politických stranách. V udržitelné společnosti by měli být lidé, kteří chovají úctu k druhým, respektují rozdílnosti a jsou otevřeni ke konverzaci. Jde o společnost, ve které nehraje roli pohlaví, národnost, etnicita či názor. Jedná se různorodou, ale zároveň soudržnou společnost (Týden udržitelnosti, 2017).

V oblasti CSR je sociální pilíř spojen s péčí firmy o své zaměstnance a s tím, jaké podmínky pro své zaměstnance firma vytváří. Společnosti implementující CSR si velmi dobře uvědomují, že motivovaný a spokojený zaměstnanec, je velice přínosný pro fungování firmy. Také mnoho výzkumů dokázalo, že z odpovědného přístupu firem ke svým zaměstnancům, plyne spousta benefitů pro společnost. Benefity, ze kterých firmy těží, mohou být na příklad získání přední pozice na trhu práce a pověst dobrého zaměstnavatele nebo také pozitivní vliv na motivovanost, loajalitu a výkonnost zaměstnanců (Kunz, 2012).

Sociální pilíř v CSR zahrnuje několik aktivit, které se odvíjí od celé řady faktorů. Mezi tyto aktivity můžeme zahrnout například:

- a) Podmínky vytvořené pro rovnováhu mezi pracovním a osobním životem.
- b) Rozvoj lidského kapitálu – podnik se snaží o zajištění možnosti rozvoje a karierního růstu svých zaměstnanců.
- c) Outplacement – podnik se stará o rekvalifikaci a další uplatnění již propuštěných zaměstnanců.
- d) Zaměstnanecká politika – firma například zajišťuje poskytování sociálních a jiných zaměstnaneckých výhod. (např. příspěvek na stravování, příspěvek na dovolenou, příspěvek na penzijní pojištění).
- e) Rovnoprávnost na pracovišti – společnost přistupuje stejně ke svým zaměstnancům bez rozdílu. Nebere se zde ohled na pohlaví, věk, sexuální orientaci, národnost, zdravotní postižení či náboženství.

- f) Boj proti sexuálnímu nátlaku a obtěžování.
- g) Dodržování lidských práv.
- h) Zaměstnání minoritních skupin – firmy zaměstnávají handicapované, starší lidi či rodičové samoživitelé (Kunz, 2012, s. 22).

1.3.2 Ekonomický pilíř

Ekonomický pilíř se zabývá zachováním ekonomického blahobytu, aniž by byl ohrožen blahobyt environmentální. Možnosti ekonomického růstu jsou spojené s možnostmi, které nám poskytují životní prostředí. Ekonomický pilíř zahrnuje témata, jakými jsou například hospodářský růst, nezaměstnanost, globalizace a mezinárodní obchod. Tyto témata jsou často spojena s procesem výroby a spotřeby, při kterých dochází k hromadění zisku, ale také k nežádoucímu plýtvání přírodních zdrojů (Týden udržitelnosti, 2017).

Vnímání ekonomického pilíře bývá často mylně vnímáno nejen veřejností, ale občas také odborníky. Lidé si často ekonomickou udržitelnost spojují pouze s řízením podniku, který se například snaží o zvyšování ziskovosti a podílu na trhu. Ale v tomto případě jde pouze o udržitelnost podniku samotného. Společnost v rámci ekonomického pilíře musí brát ohled i na další pilíře udržitelného rozvoje. Při dosahování udržitelnosti v oblasti ekonomiky se musí společnost chovat tak, aby jejím jednáním nebyly pominuty ostatní pilíře například poškozením životního prostředí, či porušováním lidských práv (Závodná & Závodný Pospíšil, 2014).

V oblasti CSR je ekonomický pilíř vnímán hlavně z pohledu udržení životaschopnosti podniku. Jde o trvalé dosahování zisku a dlouhodobý růst cen akcií firmy, které následně firmám napomáhají financovat velké množství společensky odpovědných aktivit, mezi ně můžeme zařadit například:

- a) Organizace a její zaměstnanci se vyhýbají korupci a chovají se eticky – každá firma by měla mít vytvořený etický kodex, který by měl reprezentovat chování firmy.
- b) Způsob správy a řízení firmy.
- c) Zajištění věrohodnosti a transparentnosti – firma by měla poskytovat patřičné informace všem svým stakeholderům. Dubbink, Graanfland a Liederkerke (2008) popisují transparentnost, jako: *„transparentní organizace poskytuje informace takovým způsobem, aby zainteresovaní stakeholderi mohli získat patřičný náhled do věcí, které se jich týkají“* (Dubbink, Graafland, & Liederkerke, 2008)

- d) Vztahy se zákazníky a dodavateli.
- e) Chování k vlastníkům a akcionářům (Kunz, 2012, s. 52).

1.3.3 Environmentální pilíř

Environmentální pilíř usiluje o snížení spotřeby přírodních zdrojů. Lidstvo je na přírodních zdrojích závislé, a proto k nim také tak musí přistupovat. Lidé nesmí zdroji plýtvat, jinak by se také mohlo stát, že jednoho dne dojdou. Přírodními zdroji jsou myšlené materiály jako je například kov, dřevo, fosilní palivo, ale také nehmotné zdroje, jako je vzduch, voda, půda nebo slunce. Dále je nutné brát v potaz, že lidstvo je na přírodě závislé nejen díky získávání těchto zdrojů, ale také, protože je důležitá z hlediska prostředí, do kterého lidé jezdí například za sportem nebo odpočinkem. V součtu nám zmíněné zdroje tvoří prostředí, ve kterém je lidstvo schopné přežít a také se rozvíjet. Pokud bychom však ke zdrojům nepřistupovali s dostatečným respektem, mohlo by dojít k jejich vyčerpání. To by následně mohlo mít veliký dopad na kvalitu života na naší planetě (Týden udržitelnosti, 2017).

Environmentální pilíř má také velké pole působnosti v oblasti CSR, zejména pak v posledních desetiletích. Veliké množství firem se díky tomu musí přizpůsobovat vládním nařízením a také regulacím. Společnosti by v dnešní době měli nastavit takové vedení firmy, aby se jednání firmy dalo považovat za odpovědné a svým fungováním neškodily okolí. S tímto je spojen vzhled krajiny, emise, hluchnost, využívání zdrojů, odpady nebo také dopravní zátěž. Veškeré negativní dopady, které vyplývají z působení společností, musí firmy snižovat na minimum. Toho lze docílit pomocí následujících činností, které uvádí Kunz (2012):

- a) omezování negativních dopadů na životní prostředí,
- b) vytvoření ekologické politiky firmy,
- c) environmentální management – soulad s národními a mezinárodními standardy,
- d) investice do oblasti ekologických technologií,
- e) monitorování vlivu na životní prostředí,
- f) ochrana přírodních zdrojů,
- g) odpadové hospodaření (Kunz, 2012, s. 24).

1.4 Cíle udržitelného rozvoje

Prvopočátek vývoje cílů udržitelného rozvoje můžeme zařadit do poloviny devadesátých let minulého století, kdy radikální změny v mnoha odvětvích vytvořily vhodné podmínky prosazování udržitelného rozvoje (Mezřický, 2005).

V roce 1992 se v Riu de Janeiru konala světová konference, kde se sešlo více než 100 zástupců států. Zástupci zemí se sešli ve snaze čelit problémům, které přináší socioekonomický rozvoj životního prostředí. Zde byla lidry přijata Agenda 21 a také podepsána Úmluva OSN o změně klimatu a také Úmluva OSN o biologické rozmanitosti. Také bylo dohodnuto hodnocení pokroku v rozmezí pěti let. Proto v roce 1997 Valné shromáždění OSN uspořádalo mimořádné zasedání v New Yorku, na kterém provedlo hodnocení pokroku za posledních 5 let (United Nations, a, n.d.).

O tři roky později se v New Yorku od 6. do 8. září 2000 konal Summit tisíciletí, kde OSN představila novou rozvojovou strategii pro potřeby světa ve 21. století. Na tomto Summitu přijalo 189 členských zemí Deklaraci tisíciletí, ve které bylo sestaveno osm rozvojových cílů. Mezi těchto osm cílů OSN zařadilo vymýtit extrémní chudobu a hlad, dosáhnout všeobecného základního vzdělání, podporovat rovnost pohlaví a posilování postavení žen, snížit dětskou úmrtnost, zlepšit zdraví matek, bojovat proti HIV/AIDS, malárii a s dalšími nemocemi, zajistit udržitelnost životního prostředí a rozvíjejte globální partnerství pro rozvoj (United Nations, b, n.d.).

Následující světový summit se konal v roce 2002 v Johannesburgu. Na tomto summitu byla přijata politická deklarace, která obsahovala soubor činností a opatření, která vedou k dosažení rozvoje, a přitom jsou ohleduplná k životnímu prostředí. Tohoto summitu, na kterém se probírala voda, energetika, zdraví, zemědělství, biologická rozmanitost a další oblasti, se účastnili jak zástupci vlád, tak i nevládních organizací. V roce 2005 se na summitu v New Yorku vlády zavázaly ke snaze docílit stanovené záměry v Deklaraci tisíciletí do roku 2015. Zde slíbily dotaci 50 miliard amerických dolarů ročně na boj proti chudobě. Dále se také zavázaly k liberalizaci obchodu (United Nations, c, d, e, n.d.).

V roce 2015 opět v New Yorku došlo k rozšíření a přijetí klíčových cílů udržitelného rozvoje, kterých má být dosaženo do roku 2030. Jedná se o 17 cílů udržitelného rozvoje (SDGs: Sustainable Development Goals), které obsahují dalších 169 specifických

podcílů. Tyto cíle byly uvedeny v platnost k 1. lednu 2016 a všechny členské státy OSN by je měly splnit do roku 2030. Agenda 2030 má ústřední heslo „Leave no one behind“ (Neopomenout nikoho). Jedná se totiž o nejkomplexnější a nejobsáhlejší rozvojovou strategii, na které se členské státy OSN shodly (Ministerstvo životního prostředí, 2018).

Zde je zobrazeno 17 cílů udržitelného rozvoje:

Obr. 2: Cíle udržitelného rozvoje

Zdroj: United Nations, (n.d.)

1.4.1 Agenda 21

Jak již bylo zmíněno Agenda 21 byla přijata v Riu de Janeiro v roce 1992. Zástupci 170 zemí, včetně tehdejšího Československa, se dohodli tom, že je zapotřebí systematicky směřovat k udržitelnému rozvoji. Tímto dokumentem definovali potřebné kroky v jednotlivých oblastech. Tak zvaná Místní Agenda 21 (MA21) slouží, jako nástroj pro aplikování udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. Místní Agenda 21 je postup, který slouží jako pomůcka pro zkvalitňování správy věcí veřejných a strategického plánování. Nejdůležitější pro správné fungování místní Agendy 21 je místní samospráva a státní správa. Tyto správy by se měli shodnout na tom, že kvalita života a spokojenost občanů jsou nadstranické cíle (Ministerstvo životního prostředí, 2008).

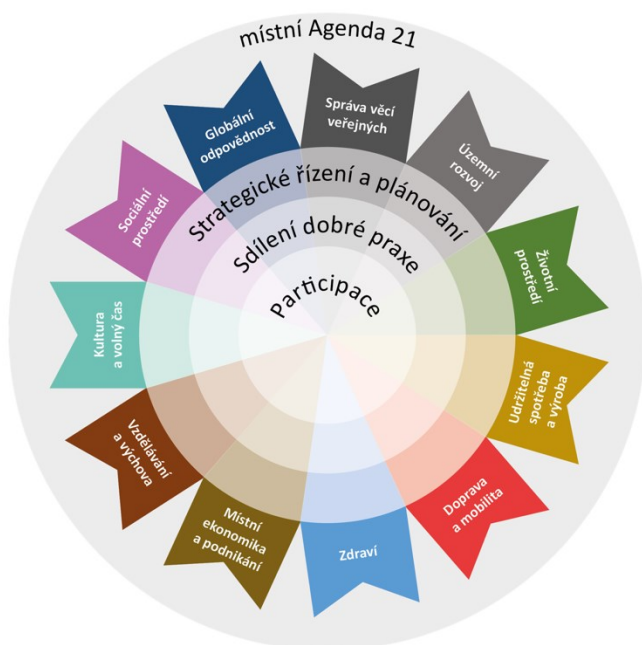
Místí Agenda 21 je dobrovolný státem garantovaný program na podporu udržitelného rozvoje obcí a regionů. Výkonem této činnosti je pověřeno Ministerstvo životního prostředí. Obce a regiony, které mají zájem zapojit se k udržitelnému rozvoji, následně pak dokládají, jakými kroky přistupují k udržitelnému rozvoji. V nižších kategoriích

se tento přístup hodnotí pomocí sady kritérií a ve vyšších kategoriích se to hodnotí použitím sebehodnocení v 10 oblastech (CENIA, n.d.).

Mezi základní prvky místní Agendy 21 řadíme, podílení se místních samospráv na udržitelném rozvoji, zařazení cílů udržitelného rozvoje do projektů, plánů, a také každodenní činnosti místní samosprávy. Dále podílení se na vzdělávání a osvětě místních obyvatel a představitelů samosprávy v problematice udržitelného rozvoje, začlenění veřejnosti, partnerskou kooperaci zainteresovaných stran, vytvoření akčního plánu a strategie udržitelného rozvoje, pravidelné vyhodnocování výsledků (Nováček, 2011).

Zde je zobrazena místní Agenda 21:

Obr. 3: místní Agenda 21

Zdroj: CENIA, a) (n.d.)

1.5 Ekologie

Ernst Haeckel (citovaný Kovář, 2014, s. 17) popsal ekologii jako: „*Ekologii míníme tu část poznání, která se soustřeďuje na ekonomii přírody – zkoumání celkových vztahů živočichů jak k jejich anorganickému, tak organickému prostředí; nadto zahrnuje jejich vztahy s těmi živočichy a rostlinami, s kterými přichází přímo nebo nepřímo do kontaktu. Jedním slovem, ekologie je studium všech složitých vzájemných vztahů, na něž se Darwin odkazoval jako na podmínky boje o existenci*“.

Ekologie je především vědní obor, který zkoumá vztahy mezi organismy a prostředím, ve kterém se nachází. Zkoumá zejména ekosystém, jeho organizaci a fungování. Ovšem slova spojená s ekologií se používají stále častěji. Z toho plyne, že názvosloví ekologie, ekologický a ekolog lze používat nejen v souvislosti s vědou, ale také v širším slova smyslu. Tím je myšleno, že pojem „ekologický“ lze vnímat v kontextu vědního oboru nebo také totéž co environmentální (Mikulcová, 2016).

1.5.1 Rozdíl mezi udržitelností a ekologií

Ekologie je často zaměňována s pojmem udržitelnost, faktem však je, že jsou to zcela rozdílné pojmy. Z definic, obou pojmů v předchozích kapitolách lze tvrdit, že udržitelnost je ideologie o lepším a déle trvajícím fungování lidské rasy na této planetě a ekologie je vědní obor, který zkoumá vztah mezi organismy a jejich prostředím. Nicméně oba pojmy jsou vzájemně propojeny díky pilířům udržitelného rozvoje, přesněji skrze environmentální pilíř udržitelného rozvoje (Earthfluence s.r.o., n.d.).

Tyto rozdíly lze dobře vnímat na produktech, jelikož udržitelný produkt musí být ekologický, ale ekologický produkt nemusí být udržitelný. Udržitelný produkt je takový produkt, který bere ohled na environmentální, sociální a ekonomický pilíř. Svoji existencí chrání veřejné zdraví a životní prostředí tzn. od těžby surovin potřebných k výrobě produktu až po likvidaci produktu. Takový produkt by měl být vyráběn z obnovitelných zdrojů a za férových podmínek, jenž nepoškozuje životní prostředí. Ekologický produkt je naopak pouze takový produkt, který během své existence vytváří minimum negativních vlivů na životní prostředí (Earthfluence s.r.o., n.d.).

Udržitelnost není tedy to stejné, co ekologie, jelikož ekologie se zaměřuje pouze na životní prostředí, které je spojené s environmentálním pilířem. Udržitelnost k tomu však ještě přidává pilíř sociální a ekonomický. Ekologické a udržitelné produkty či služby mohou vlastnit příslušné certifikace, na které je zaměřena následující kapitola.

1.5.2 Ekoznačení a certifikace

Ekoznačení nebo také certifikace je vyznačení výrobků a služeb, které během svého životního cyklu nijak zásadně nepoškozovaly životní prostředí ani sociální hodnoty. Aby mohl být produkt označen ekoznačkou musí však splnit mnoho podmínek jakými jsou například kvalitní vstupní suroviny nebo kvalitní výroba, při které se hledí na dodržování

lidských práv či dodržování požadavků na emise vypouštěné do vody a ovzduší (CENIA, n.d.).

Ekoznačení je dobrovolný nástroj a jakási forma ověření žádoucího stavu nebo vývoj procesu, ale také provedení určitých kritérií a cílů. Mezi zmíněné certifikace patří například ISO 14000+ nebo EMAS. Certifikace jsou velice výhodné v oblasti marketingu. Díky certifikacím lze přilákat velké množství cílových zákazníků, jakými jsou například zelení spotřebitelé. Pro mnohé zákazníky je certifikace jedno z vodítek, podle kterých se orientují na trhu. Značku produktu si pak zákazník spojuje s lepší kvalitou. Samotné značky spotřebitele informují zejména o výrobku, službě nebo také jen o obalu. Nejspolehlivější vodítko jsou ekoznačky, ale jen v případě, že dokážete rozlišit pravé značky od značek padělaných. Nicméně je dáno zákonem, že použití padělaných značek je zakázáno za účelem ochrany spotřebitele (Závodná & Závodný Pospíšil, 2014).

I Česká republika má své regionální značky. Tyto značky se udělují českým produktům, které mají regionální tradici. Značky jsou uděleny v případě, že při výrobě produktu nedochází k poškození životního prostředí a přírody. Jak uvádí Závodná a Závodný Pospíšil (2014), tak značka je na našem území zavedena zatím v těchto regionech: Krkonoše, Šumava, Beskydy, Moravský kras, Orlické hory, Vysočina, Górolsko Swoboda a Moravské Kravaňsko. Veškeré produkty nosící označení Český výrobek mají zaručený původ z České republiky a také plní jisté ekologické normy (Závodná & Závodný Pospíšil, 2014, s. 61).

Značek, které kontrolují výrobu a kvalitu výrobků je mnoho na území České republiky, i na mezinárodním trhu. Zde jsou některé příklady:

a) Ekologicky šetrný výrobek

- Jedná se o českou národní značku, kterou pomocí agentury CENIA propůjčuje Ministerstvo životního prostředí (Placková, 2016).

Obr. 4: Ekologicky šetrný výrobek

Zdroj: CENIA, (2020)

b) Ekoznačka EU

- EU Ecolabel je oficiální ekoznačení Evropské unie, jejíž kritéria jsou stanoveny Evropskou komisí (Placková, 2016).
- Organizace CENIA mimo udělování ekoznačení Ekologicky šetrný výrobek, je také jediná organizace v České republice, která zprostředkovává udělování ekoznaček EU Ecolabel (CENIA, b, n.d.).

Obr. 5: EU Ecolabel

Zdroje: European Commission, (n.d.)

c) Energy star

- Jedná se o energetický certifikační program Evropské komise EU Energy star.
- Certifikace je udělována výpočetní technice na základě její energetické spotřeby a podílu toxických látek ve výrobcích (Placková, 2016).

Obr. 6: ENERGY STAR logo

Zdroj: ENERGY STAR, (n.d.)

Rozhodování o kritériích v sociální odpovědnosti je komplikovanější, jelikož pro některé oblasti neexistuje potřebná certifikace. Kvůli tomu je nezbytné požadovat jiné důkazy, díky kterým dokážou výrobci prokázat plnění těchto kritérií, například u výroby elektroniky. U takové výroby je často mnoho dodavatelů a samotná výroba pak probíhá v zemích, ve kterých je dodržování lidských a pracovních práv problematické (Placková, 2016).

Jsou však certifikace, které se zabývají sociální odpovědností. Existuje například standard zahrnující mezinárodní lidská práva SA 8000. Tento standard je založen na množství existujících norem, které se vztahují na lidská práva. SA 8000 ztvárňuje normu, která je průhledná, měřitelná a ověřitelná pro provedení certifikace v devíti základních oblastech.

- a) **Dětská pracovní síla:** Snaha zabránit dětské práci.
- b) **Donucování pracovních sil:** Zaměstnavatel nesmí po pracovnících požadovat přenechání identifikačních dokumentů nebo placení „zálohy“ jako podmínku zaměstnání.
- c) **Ochrana zdraví a bezpečnost při práci:** Jde o vyhovění základních standardů, které vedou k vytvoření bezpečného a zdravého pracovního prostředí.
- d) **Právo na sdružování:** Právo pro sdružování pracovníků, kteří mohou tvořit odborové organizace a kolektivně vyjednávat.
- e) **Diskriminace:** Ve společnosti nesmí existovat náznak diskriminace, která by měla být na základě barvy pleti, společenského postavení, původu, pohlaví, věku, náboženství, sexuální orientace, politické příslušnosti nebo přesvědčení.
- f) **Udržení kázně:** Je zakázáno tělesně trestat či slovně napadat pracovníky. Dále na ně nesmí být vyvíjen psychický nebo fyzický nátlak.
- g) **Pracovní doba:** Maximální pracovní doba je nastavena na 48 hodin za týden a je povoleno maximálně 12 hodin přesčasů, které jsou odměněny prémiovou sazbou.
- h) **Odměna za práci:** Odměna vyplácená za vykonanou práci musí splňovat zákonné požadavky a předpisy na minimální mzdu.
- i) **Management:** Systém řízení popisuje procesy a postupy pro efektivní řízení podle požadavků normy SA 8000 (DNV AS, n.d.).

Mezi nejznámější certifikaci patří značka Fair Trade. Jde o celosvětové hnutí snažící se o navrácení základních etických pravidel a principů. Bojuje za spravedlivější odměny, zákaz dětské a otrocké práce, šetrný přístup k životnímu prostředí, dodržování lidských a pracovních práv (Závodná & Závodný Pospíšil, 2014).

Jedná se o obchodní partnerství, které je založeno na dialogu, transparentnosti a úctě. Fair Trade zajišťuje lepší obchodní podmínky, čímž napomáhá udržitelnému rozvoji. Na následujícím obrázku je logo Fair Trade (Doležalová, 2021).

Obr. 7: Fair Trade logo

Zdroj: Fair Trade, (n.d.)

Mezi další podobné certifikace patří značka „ITC certifikovaná kvalita“. Tento projekt nabízí výrobcům a obchodníkům důkladné posouzení nadstandardních vlastností jejich výrobků. Certifikace je určena především pro spotřební výrobky z potravinářského i nepotravinářského sektoru. Jedná se o hračky, koženou i textilní konfekci a galanterii, obuv a sportovní výstroj. Certifikace je také vhodná pro výrobky, u kterých dochází ke styku s potravinami a pitnou vodou, osobní ochranné a zdravotnické prostředky či elektrické spotřebiče nízkého napětí. Značka klade důraz na požadavky bezpečnosti a kvality výrobků. Na následujícím obrázku je zobrazené logo ITC certifikované kvality (ITC – Institut pro testování a certifikaci a.s., 2022).

Obr. 8: ITC logo

Zdroj: Institut pro testování a certifikaci a.s., (2022)

Značka ITC certifikovaná kvalita je také úzce spojena se skupinou norem ISO. Certifikace jsou tvořené Mezinárodní organizací pro standardizaci – International Organization for Standardization (ISO). Certifikace ISO vlastní vždy příslušné číslo,

které popisuje management dané problematiky. Například ISO 9001 je zaměřen na management kvality, jehož úkolem je stanovení mezinárodních požadavků pro systém řízení kvality. Dále norma ISO 14001, jejíž pozornost je upřena na plnění environmentálního managementu a zabývá se životním prostředím nebo také norma ISO 50001 zabývající se managementem hospodaření s energiemi. Jsou ale také normy, které se vztahují k bezpečnosti. Například norma ISO/IEC 27001 se vztahuje k managementu bezpečnosti informací a norma ISO 45001 se zabývá managementem bezpečnosti a zdraví při práci. (ITC – Institut pro testování a certifikaci a.s., 2022, 2021a, 2021b, 2021c, 2021d, 2021e)

2 Společenská odpovědnost firem

V této kapitole je přiblížena problematika společenské odpovědnosti firem nebo také anglicky Corporate Social Responsibility (CSR). Koncept CSR byl okrajově zmíněn v rámci tří pilířů udržitelného rozvoje, v této kapitole je však společenská odpovědnost firem popsána podrobně.

CSR je koncept, který se vyvíjí velice rychlým tempem (Tetřevová, Vávra, Bednaříková, Munzarová & Košťálová, 2017).

Termínem společenská odpovědnost firem je myšlen takový koncept, kterým firmy dobrovolně integrují sociální a ekologická hlediska do obvyklých firemních operací a interakcí se zainteresovanými účastníky neboli stakeholdery (Zadrazilová et al., 2011).

Za průlomový okamžik konceptu společenské odpovědnosti firem lze bezpochybně považovat rok 1979. V tomto roce navrhnul Archie B. Carrol takovou definici CSR, která se soustředila na čtyři stěžejní oblasti.

- ekonomickou odpovědnost,
- zákonnou odpovědnost,
- etickou odpovědnost,
- filantropickou odpovědnost.

Tyto čtyři oblasti byly do té doby považovány za vzájemně se vylučující (Kunz, 2012, s. 14).

2.1 Definice CSR

Společenská odpovědnost firem je velice široký pojem, který má mnoho podob, a to jak v závislosti na společnosti a také různá odvětví. Společenská odpovědnost firem může přispět k vytvoření silnějšího pouta mezi společnostmi a jejich zaměstnanci. Dále zvýšit jejich morálku a pomoci zaměstnancům, aby se cítili více propojení s okolním světem (Fernando, 2022).

Stejně tak jako u definic udržitelného rozvoje, ani u společenské odpovědnosti firem není zcela jasná a jednoznačná definice. Dle Kunze (2012) je možné, že neexistuje jednotná definice díky tomu, že společenská odpovědnost firem je z velké části založena na dobrovolnosti. Také, protože nemá žádné pevně stanovené hranice a tím pádem je zde

velký prostor pro diskusi nad touto problematikou. Příčinou toho je, že vzniká celá řada definic, které jsou mnohdy dosti neurčité. I přes značné rozdíly se většina definic shoduje v tom, že firma je považována za nedílnou součást společnosti a vyznačuje se tím, že firma nefunguje zcela odloučeně od okolního světa (Kunz, 2012, s. 14).

Definice společenské odpovědnosti firem od Evropské komise z roku 2001, která je zapsána v takzvané Zelené knize zní takto: *„Společenská odpovědnost firem dobrovolně integruje sociální a ekologické ohledy do podnikatelských činností firmy, a to ve spolupráci se zainteresovanými stranami podniku neboli stakeholdery“* (CzechTrade, 2008).

2.2 Vývoj CSR

Pokud se zaměříme na vývoj CSR, tak první z definic, která vymezuje základní pojetí konceptu CSR najdeme již ve 30. letech 20. století. Howar R. Bowen (citovaná Tetřevová et al., 2017, s. 32), jakožto jeden z prvních významných teoretiků v oblasti společenské odpovědnosti firem, popsal CSR ve své knize *Social Responsibilities of Businessman* jako: *„K závazkům podnikatele patří realizovat takové politiky, činit taková rozhodnutí a sledovat takové směry jednání, které jsou žádoucí z hlediska cílů a hodnot naší společnosti“*.

Mezi české průkopníky společenské odpovědnosti firem můžeme zařadit Tomáše Baťu, který se soustředil na rozvoj svých zaměstnanců v podobě vzdělání a výchovy. Dokonce byla založena Baťova škola práce v roce 1925. Podílel se však i na zkvalitňování života jeho okolí výstavbou nemocnice, kina nebo také koupaliště (Srpová, & Řehoř, 2010).

Další vymezení můžeme datovat na počátek 60. let 20. století, kdy se ve Spojených státech amerických rozvíjelo hnutí pro společenskou odpovědnost. V tomto období Keith Davis zformuloval zásadní myšlenku, která je zásadní pro další rozvoj tohoto konceptu. Podle Davise má podnik závazky nejen ekonomické a zákonné, ale také závazky vůči společnosti. V případě, že by podnik tyto závazky neplnil, může mu společnost právo na podnikání odeprít (Srpová, & Řehoř, 2010).

Poté ve druhé polovině 60. let a na počátku 70. let 20. století se v rámci určení pojmu CSR začínala objevovat otázka, vůči komu by firma měla mít společenskou odpovědnost. Například Davis a Blomstorm (citovaná Tetřevová et al., 2017, s. 34), v roce 1966 uvedli, že *„podnikatelé aplikují společenskou odpovědnost, pokud zvažují potřeby a zájmy těch,*

kteří mohou být ovlivněni jejich aktivitami“. Následně pak v roce 1971 Johnson (citovaná Tetřevová et al., 2017, s. 34), dodal, že *„společensky odpovědná je taková firma, jejíž management je schopen sladit různorodé zájmy“*. Jde o zájmy vlastníků, zaměstnanců, dodavatelů, zákazníků, místní komunity i země.

V 70. letech 20. století byla pozornost v rámci definování CSR upírána především na vymezení jednotlivých oblastí společenské odpovědnosti. V roce 1975 Steiner (citovaná Tetřevová et al., 2017, s. 35), označuje společenskou odpovědnost firem jako *„soubor odpovědností zahrnujících jak tradiční ekonomickou funkci, tak respektování vládních regulačních opatření, ale i dobrovolné aktivity a v neposlední řadě i očekávání za hranice reality“*.

K rozšířenějšímu vývoji CSR začalo docházet v 90. letech 20. století, a to především díky vzniku prvních platforem a iniciativ. Evropská Unie se však začíná o CSR zajímat až v druhé polovině devadesátých let. Právě v roce 1996 došlo ke vzniku organizace CSR Europe a to především díky zásluze předsedy Evropské komise Jacquese Dolorese. Tato organizace je dnes nejvýznamnější evropská centrála, která se zabývá problematikou společenské odpovědnosti firem. Mezi cíle organizace patří zajišťovat celoevropskou propagaci CSR, shromažďovat informace a poskytovat poradenství, díky kterému dochází ke vzdělávání lidí v problematice CSR (CSR PORTAL, n.d.).

Dalším významným bodem, který přispěl k rozvoji CSR, byl Lisabonský summit, jenž se konal v březnu roku 2000. Na tomto summitu poprvé nejvyšší představitelé Evropské unie doléhali na zařazení CSR do firemního smyslu. Dále se shodli na důležitosti strategického a dlouhodobého rozvoje společenské odpovědnosti firem po celé Evropě. Rok poté Evropská komise prezentuje první definici společenské odpovědnosti firem v Evropské unii, byla zapsána do tzv. Zelené knihy. Tato definice ze Zelené knihy zní: *„Společenská odpovědnost firem dobrovolně integruje sociální a ekologické ohledy do podnikatelských činností firmy, a to ve spolupráci se zainteresovanými stranami podniku neboli stakeholdery“*. Cílem této akce bylo započít diskusi o konceptu CSR a přijít tak na způsob, jak lze efektivně propagovat a posilovat toto téma na evropské a globální úrovni (CSR PORTAL, n.d.).

V roce 2006 vznikla Evropská Aliance pro CSR, která má za úkol zvýšit rozvoj evropského společenství a zavádění nástrojů společenské odpovědnosti firem. Do této aliance mají otevřené dveře veškeré evropské firmy všech velikostí. Evropská Aliance

pro CSR pomáhá shromáždit zdroje a kapacity podniků a jiných zainteresovaných subjektů, aby se mohly společnosti rozvíjet v problematice udržitelného rozvoje, ekonomického růstu či vytváření nových pracovních příležitostí. Důležitost strategického přístupu v CSR se stále zvyšovala, a tak v roce 2011 Evropská Unie přijala Obnovenou strategii EU pro společenskou odpovědnost firem. V této strategii Evropské unie je zapsáno, že by měly podniky postupovat tak, aby usilovaly o vytváření sdílených hodnot. V Obnovené strategii EU pro společenskou odpovědnost firem je zapsaná i další definice, která zní „*Odpovědnosti podniků za dopad jejich činnosti na společnost*“ (CSR PORTAL, n.d.).

2.3 Typické rysy CSR

Jak bylo již zmíněno koncept společenské odpovědnosti firem je velice široký a komplexní pojem. Dají se však pozorovat základní charakteristické znaky tohoto konceptu. Mezi tyto znaky patří:

a) Princip dobrovolnosti

Tento princip stojí na společensky odpovědných podnicích, které dobrovolně vytvářejí aktivity nad rámec povinností stanovené zákonem. Podnětem k takovému konání vychází z osobního přesvědčení organizace. Princip dobrovolnosti také stojí na individuálním uvážení jednotlivých organizací, jaké způsoby si zvolí, při plnění principů odpovědného jednání v jednotlivých oblastech konceptu CSR (Vavrečka, Šourek, Vysloužil, & Hartman Radová, 2020).

Tyto činy nejsou nijak ovlivněny silou zákona, ale vycházejí z vnitřního přesvědčení (Kunz, 2012).

b) Aktivní spolupráce a otevřená komunikace

Jedná se o závazek překračující tradiční povinnost firem chovat se odpovědně vůči svým akcionářům a ostatním stakeholderům (Kunz, 2012).

Tento typický znak pro CSR vyplývá ze stakeholderského přístupu. Jde o spolupráci a otevřenou komunikaci se všemi stranami, které jsou zapojené do činností organizace. Mezi tyto zainteresované skupiny patří akcionáři, zřizovatelé, zaměstnanci, zákazníci, dodavatelé, vládní úřady a další. Udržováním aktivní spolupráce vytváří win-win situace, které jsou přínosné pro obě strany (Vavrečka et al., 2020).

c) **Angažovanost a strategické uvažování**

Angažovanost a strategické uvažování vychází z vlastního přesvědčení organizací, které se aktivně zapojují do realizace principů CSR, aniž by k tomu byly vyzvány nebo jim to bylo nařízeno. Vytvořené hodnoty a cíle organizací pak stojí na CSR, kterou firmy zařadily do svých strategií (Vavrečka et al., 2020).

d) **Systematická a dlouhodobý časový horizont**

Společenská odpovědnost firem je dlouhotrvající proces, který by měl mít vliv na strategické plánování, průběžné kontroly a hodnocení firmy. Organizace implementující společenskou odpovědnost usilují o rovnováhu mezi krátkodobými a dlouhodobými cíli. Proto nehledí pouze na krátkodobé ekonomické cíle a zisky, ale také na dlouhodobé udržitelné cíle. Firmy hodnotí své snažení v oblasti CSR z delšího časového hlediska (Skryjová, 2013).

Dlouhodobý časový horizont zde hraje velkou roli, jelikož výsledky se dostaví až po delší době. Výsledky se projevují například v podobě lepší image, dlouhodobé stability nebo také loajálního přístupu zaměstnanců a zákazníků. V dubnu 2011 v pražském Senátu John Heaslip z Business in the Community (citovaný Kunz, 2012, s. 39) pronesl, že „*CSR tu není proto, aby firmy měly za co utrácet své zisky, nýbrž proto, aby je dlouhodobě udržely*“.

e) **Snaha přispět ke zdraví a prospěchu společnosti**

Odpovědné společnosti zaměřují svůj byznys s ohledem na tři základní pilíře udržitelnosti (ekonomický, sociální, environmentální) neboli „triple-bottom-line“. Zaměřují se tak nejen na ekonomické otázky zahrnující maximalizaci zisku a růstu, či prospěchu pro akcionáře, ale také berou v potaz sociální, lidské a environmentální aspekty a zájmy společnosti (Vavrečka et al., 2020).

f) **Důvěryhodnost**

Dle Trnkové mohou společnosti jednoduše plně zhodnotit výhody, které jim CSR přináší, aby toho však byla schopna docílit musí být věrohodná. Široká veřejnost identifikuje věrohodnost CSR společností pomocí následujících čtyř předpokladů:

Osobitost – firma má osobitý přístup k věci a je odlišná od ostatních.

Autentičnost – vedení firmy a její lidé jsou přesvědčení o správnosti CSR.

Transparentnost – firma je ochotna poskytovat osobní informace veřejnosti.

Důslednost – důraz na správné dodržování principů CSR (Trnková, 2004).

g) Odpovědnost vůči společnosti a závazek firem přispívat k rozvoji kvality života

Kunz (2012) tvrdí, že společenská odpovědnost představuje jakýsi etický příkaz pro práci ve prospěch společnosti, a že společnosti by se měly více zajímat o události ve svém okolí. Dále by se podle Kunze měly snažit o nalezení trvale udržitelných řešení či trvalé minimalizování sociálních, etických a environmentálních rizik. Témata a aktivity zabývající se například ochranou životního prostředí nebo bojem proti vykořisťování či diskriminaci pracovníků, usilují o zdraví okolní společnosti a obecnou společenskou užitečnost (Kunz, 2012, s. 44).

Dále jsou známy také tři podoby CSR. Mezi tyto podoby společenské odpovědnosti firem řadíme etickou, altruistickou a strategickou podobu CSR. Etická podoba reprezentuje nejnižší stupeň odpovědnosti. Tato podoba usiluje o vyhnutí se takovému jednání, které by mohlo mít na společnost negativní dopad, a to i za předpokladu, že by tímto jednáním firma dosáhla zisku. Druhou podobou je altruistická forma CSR. Skrze tuto formu se snaží společnost přispívat k dobru různých stakeholderů, často v podobě financí ze zisku, který podnik vytvořil. Jako poslední je zde strategická CSR, která je také založena na filantropické odpovědnosti. Na rozdíl od altruistické formy je zde přidáno hledisko přínosu pro organizaci, čímž vznikají podmínky pro tzv. win-win situaci. Z této situace následně těží jak organizace, tak její stakeholderi (Vavrečka et al., 2020).

2.4 Přínosy plynoucí z CSR pro podniky

Zařazení CSR do podnikové politiky je v dnešní době trendem. Výsledkem správného provádění aktivit CSR může přinést mnoho užitku nejen podnikům, ale také komunitám kolem nich. Podporováním společenských hodnot může firma vybudovat silnější reputaci společnosti a vytvořit si tak jméno důvěryhodné firmy. To může vést k vyšší hodnotě společnosti, a tak i k dosažení zisku. Tímto způsobem má firma šanci zůstat relevantní a udržet si místo na trhu (Kings, 2018).

Společenská odpovědnost firem přináší výhody jak pro malé, tak pro velké podniky. Nezáleží tedy ani na velikosti firmy ani na odvětví, ve kterém firma podniká. Mezi tyto výhody řadíme:

- a) lepší rozpoznání značky,
- b) kladná a odpovědná obchodní pověst,
- c) zvýšení prodeje a lepší finanční výkonnost,

- d) loajalita zákazníků,
- e) možnost přilákat talenty a udržet stávající zaměstnance
(NIBUSINESS.INFO.CO.UK, n.d.).

Vavřečka a kol. mezi další výhody uvádí:

- f) posílení firemní kultury,
- g) zvýšení efektivity provozu,
- h) zlepšení kvality produktů a služeb,
- i) transparentnost a posílení důvěryhodnosti firmy,
- j) zmírnění rizika bojkotů a stávek,
- k) vytvoření nezbytného prostředí pro úspěšné fungování,
- l) vytvoření dobré reputace a s tím příznivé postavení na trhu,
- m) zvýšení konkurenceschopnosti (Vavřečka et al., 2020).

Firmy, které se snaží jednat udržitelně a odpovědně mohou mít také snazší přístup k mnoha aktivitám. Například přístup k financím mohou mít firmy jednodušší, jelikož je pravděpodobné, že investoři raději podpoří společensky odpovědný podnik. Dále firmy mohou přitahovat pozornost médií v pozitivním slova smyslu. Také lze skrze společenskou odpovědnost firem snížit regulační zatížení, což může vést k dobrým vztahům s místními úřady a k usnadnění podnikání (NIBUSINESS.INFO.CO.UK, n.d.).

3 Analýza společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. a jejího přístupu k udržitelnosti

V praktické části bakalářské práce je představena společnost VODÁRNA PLZEŇ a.s., ve které je následně provedena analýza přístupu k udržitelnosti. Tato společnost je nejvýznamnějším provozovatelem vodovodních řadů, kanalizačních stok, úpraven pitné vody (ÚV) a čistíren odpadních vod (ČOV), a to nejen v Plzni, ale také v lokalitě Plzeň-sever a v některých obcích Plzeň-jih.

3.1 Zkoumané oblasti

Analýza přístupu k udržitelnosti je provedena ve třech základních oblastech, které jsou popsány v teoretické části. Jde o oblast sociální, environmentální a ekonomickou. První zkoumanou oblastí je sociální oblast, která je zaměřena na přístup VODÁRNY PLZEŇ a.s. vůči zaměstnancům společnosti a místní komunitě. V druhé oblasti je zkoumán přístup společnosti k environmentální udržitelnosti. Zde je pozornost upřena nejen na hlavní předmět podnikání společnosti, kterým je výroba pitné vody a zpracování odpadních vod, ale také na další aktivity společnosti, které jsou spojené s environmentální oblastí. Poslední zkoumanou oblastí je oblast ekonomická, která je zaměřena na práci s informacemi společnosti, zákazníky, tvorbu cen, či minimalizaci úniků vody.

3.2 Výzkumná metoda

Při zpracování praktické části byl použit kvalitativní výzkum, který probíhá za pomoci předem připraveného strukturovaného rozhovoru. Výzkumník pomocí kvalitativního výzkumu získává informace od cílové skupiny k danému tématu (Tahal et al., 2017).

Informace použité v praktické části jsou poskytnuty společností VODÁRNA PLZEŇ a.s. v podobě odpovědí na předem připravené otázky, které jsou doplněny o informace z veřejně přístupných dokumentů společnosti. Předem připravené otázky jsou situovány na zkoumané oblasti, které jsou popsány v minulém odstavci. Odpovědi byly získány od odpovědných osob za dané oblasti ve společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. Graf, veškeré tabulky a hodnoty, které se nachází v praktické části, jsou zpracovány autorem práce na základě poskytnutých dat společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s.

3.3 Představení společnosti

Obchodní jméno společnosti je VODÁRNA PLZEŇ a.s. Sídlo a zákaznické centrum společnosti se nachází v Plzni v ulici Malostranská 143/2. Právní forma společnosti je akciová společnost. Vlastníkem společnosti je město Plzeň. Tato společnost zajišťuje produkci a distribuci pitné vody a také odvod a čištění odpadních vod pro 242 tisíc obyvatel Plzně a okolí (VODÁRNA PLZEŇ a.s., a, n.d.).

Na následujícím obrázku je znázorněné logo společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s.

Obr. 9: Logo společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s.

Zdroj: VODÁRNA PLZEŇ a.s. (n.d.)

3.3.1 Historie společnosti

Po II. světové válce byla založena společnost zásobování vodou a kanalizace (ZVAK). Následně byla založena Okresní vodohospodářská správa (OVHS), z důvodu nevhodného složení původní organizace ZVAK. V roce 1978 byla vodárenská struktura opět změněna a vznikl podnik Západočeské vodovody a kanalizace, do kterého se zařadily jednotlivé okresní odštěpené závody OVHS. Krajské vodohospodářské rozvojové a investiční středisko (KVRIS) se změnilo v podnikové ředitelství ZVAK (VODÁRNA PLZEŇ a.s., b, n.d.).

V roce 1989 nastala změna společenských poměrů a s tím přišly další změny. První změnou byl rozpad státního podniku ZVAK, který se rozdělil zpět na jednotlivé okresní státní podniky a na území okresu Plzně tak vznikl podnik Vodovody a kanalizace Plzeň – sever s.p. Privatizace převážné části vodohospodářských organizací v roce 1993 zapříčinila vznik smíšené akciové společnosti Vodárenská a kanalizační a.s. Infrastrukturní i provozní majetek vodovodů a kanalizací byl ve vlastnictví této společnosti. Společnost VODÁRNA PLZEŇ a.s. byla založena 31. 12. 1996 a v roce 1998, na základě usnesení valné hromady akcionářů, odkoupila VODÁRNA PLZEŇ a.s. provozní majetek od společnosti Vodárenské a kanalizační a.s. (VODÁRNA PLZEŇ a.s., b, n.d.).

Od roku 1996 do roku 2016 ovládala Vodárnu Plzeň francouzská společnost Veolia. Společnost vlastnila 98,3 procenta a město Plzeň vlastnilo zbylých 1,7 procenta. Společnost byla v roce 2016 odkoupena Statutárním městem Plzeň. Důvodem odkupu bylo čerpání dotací z Evropské unie, ze kterých od roku 2005 do roku 2016 získala více než 5 miliard Kč. Cena byla nakonec stanovena znaleckým posudkem na 709 milionů Kč (ČTK, 2015).

3.3.2 Současná situace ve společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s.

Hlavní činností společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. je úprava a dodávka pitné vody. Také odvádění a čištění odpadních vod a poskytování zákaznických služeb.

Jak bylo již výše uvedeno společnost provozuje vodovodní řady, kanalizační stoky, úpravný pitné vody a čistírny odpadních vod. S těmito sektory jsou spjaté další dílčí služby, které VODÁRNA PLZEŇ a.s. poskytuje. Například nabízí odbornou údržbu a opravy vodovodů, měřidel a jejich montáže či poskytování zákaznických služeb a poradenské činnosti v oblasti vodovodů a kanalizací.

Dále se zaměřuje na monitoring a čištění kanalizací a kanalizačních přípojek, provádění rozborů surových, pitných, odpadních vod a kalů akreditovanou laboratoří. Zaměřuje se také na vyhledávání skrytých poruch na vodovodní síti či vyhledávání balastních vod v kanalizační síti, vytyčování potrubí, likvidaci odpadních vod, které jsou na čistírnu odpadních vod dovezené speciálními kanalizačními vozy. V poslední řadě se také společnost zabývá dezinfekcí a deratizací (Jedličková, 2019).

Celková délka vodovodní sítě je 1 402 km s počtem vodovodních přípojek 42 777 ks. Společnost provozuje celkem 26 úpraven vody a 62 čerpacích stanic na vodovodní síti. V oblasti odpadních vod se společnost stará celkem o 26 čistíren odpadních vod. Dále má na starost 957 km kanalizačních sítí s 97 čerpacími stanicemi. Odvod a likvidace odpadních vod, pro 232 tisíce obyvatel, je prováděn za pomoci 33 tisíc přípojek (VODÁRNA PLZEŇ a.s., 2021).

3.4 Analýza přístupu podniku k udržitelnosti

Mise společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. zní „Skvělá voda každý den“, jelikož posláním společnosti je dodávat zákazníkům kvalitní pitnou vodu každý den. K tomu VODÁRNĚ

PLZEŇ a.s. napomáhají vyspělé technologické postupy, které jsou zaváděny při zpracování pitné a odpadní vody a také vodohospodářská infrastruktura města Plzeň.

Pro společnost je závazný základní dokument zavedeného integrovaného systému řízení. Dokument nese název „Politika integrovaného systému řízení“. Tento dokument popisuje jednotlivé politiky firmy, které jsou plně v souladu s posláním firmy. Politiky stanovené v tomto dokumentu jsou závazné jak pro zaměstnance společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s., tak pro její dodavatele (VODÁRNA PLZEŇ a.s., c, n.d.).

Z výše uvedeného dokumentu je zřejmé, že společnost je přesvědčena o důležitosti odpovědného chování a udržitelnosti. Společnost z tohoto přesvědčení vychází během svého fungování a je si vědoma faktu, že udržitelnost je nedílnou součástí úspěšného podnikání. VODÁRNA PLZEŇ a.s. se snaží o zkvalitňování svých služeb a metod, tak aby byly v souladu s udržitelným podnikáním. Společnost během svého podnikání dbá na zachování ekonomických a etických hodnot podniku, ale i na zachování společenských a přírodních hodnot současných i budoucích generací.

3.4.1 Oblast sociální

Společnost VODÁRNA PLZEŇ a.s. se v sociální oblasti soustředí na dvě skupiny zainteresovaných stran neboli stakeholders. První skupinou jsou vnitřní stakeholders, do které patří zaměstnanci a druhou skupinou jsou vnější stakeholders, do které spadá místní komunita. Obě zainteresované strany jsou pro společnost velice důležité, a proto každé zvlášť věnují dostatečnou pozornost. Jednotlivým skupinám je věnována pozornost i v následujících odstavcích.

Zaměstnanci

První zainteresovanou skupinou je skupina vnitřní, kterou tvoří zaměstnanci společnosti a také jejich rodiny. Společnost VODÁRNA PLZEŇ a.s. k datu 31.12.2020 zaměstnává celkem 405 osob. Uvedené údaje jsou z roku 2021, kdy byla společností zveřejněna poslední výroční zpráva k roku 2020 (VODÁRNA PLZEŇ a.s., 2021).

Jak bylo zmíněno, mezi hlavní aktivity vnitřní sociální oblasti patří zaměstnanecká politika, rovnoprávnost na pracovišti, rozvoj lidského kapitálu a mnoho dalších aktivit, které jsou uvedeny v rámci sociálního pilíře CSR. Firma se snaží o vytvoření takových pracovních podmínek, ve kterých se bude zaměstnancům dobře pracovat, a které budou zaměstnance motivovat ke kvalitně odvedené práci. Společnost VODÁRNA PLZEŇ a.s.

si je vědoma, že její budoucí vývoj a úspěch stojí na spokojených a nadaných zaměstnancích. Na základě tohoto uvědomění společnost se svými zaměstnanci jedná. Zaměstnancům poskytuje odpovídající platové ohodnocení za odvedenou práci, které průběžně navyšuje. Dále také nabízí široké spektrum firemních benefitů, které zahrnují i mnoho mimopracovní aktivity. Mezi tyto benefity patří pět týdnů dovolené, tři dny zdravotního volna ročně nebo možnost kariérního růstu. U vybraných provozů mají zaměstnanci jeden týden dodatečné dovolené. Společnost dále svým zaměstnancům zajišťuje teplé obědy nebo nabízí příspěvek na stravování v podobě stravenek. Na začátku předchozího odstavce je zmíněno, že do zainteresované skupiny patří nejen zaměstnanci, ale také rodinní příslušníci. Společnost nabízí svým zaměstnancům možnost příspěvků na dětskou rekreaci či zapojení svých rodinných příslušníků do firemní telefonní sítě, kde mají možnost získat výhodné telefonní a datové tarify. V neposlední řadě myslí firma i na rovnováhu mezi pracovním a osobním životem v rámci CSR, proto svým zaměstnancům nabízí příspěvky na volnočasové aktivity. Tento bonus je určen k obohacení osobního a kulturního života. Společnost zařizuje zaměstnancům vstupenky na koncerty, divadelní představení či sportovní akce (vedoucí kanceláře generálního ředitele, osobní komunikace, 14.4.2022).

Pomocí sportu se VODÁRNA PLZEŇ a.s. v minulosti snažila o utužení vzájemných vztahů zaměstnanců ve společnosti. Kvůli velkému počtu zaměstnaných osob s rozmanitými zájmy využívala společnost k teambuildingu kolektivních sportů. Společnost například pořádala beachvolejbalové a bowlingové turnaje, kterým předcházely tréninky. Pořádali se také organizované vyjížděky na kolech. S příchodem virového onemocnění COVID-19 byly veškeré teambuildingové akce zrušeny (vedoucí kanceláře generálního ředitele, osobní komunikace, 14.4.2022).

Společnost se stará i o zdraví svých zaměstnanců. Téma zdraví bylo od vypuknutí pandemie v roce 2020 na denním pořádku. Jelikož VODÁRNA PLZEŇ a.s. se řadí do kritické infrastruktury, která je důležitá pro chod společnosti a ekonomiky, tak v tomto období zřídila na ústředním pracovišti úpravny vody pro město Plzeň provizorní ubytování. Ubytování bylo připraveno pro stálý provoz úpravy pitné vody. Ten musí obsluhovat minimálně 6 zaměstnanců z 16 v téže směně. Prostor byl vybaven krizovými lehátky a potravinami pro případ nucené izolace těchto zaměstnanců. Dále všem svým zaměstnancům firma zajistila ochranné prostředky proti nákaze COVID 19. Zaměstnanci

k nastalé situaci přistoupili velice zodpovědně, o čemž svědčí vysoký počet očkování i třetí dávkou (Vodarenství.cz, 2022).

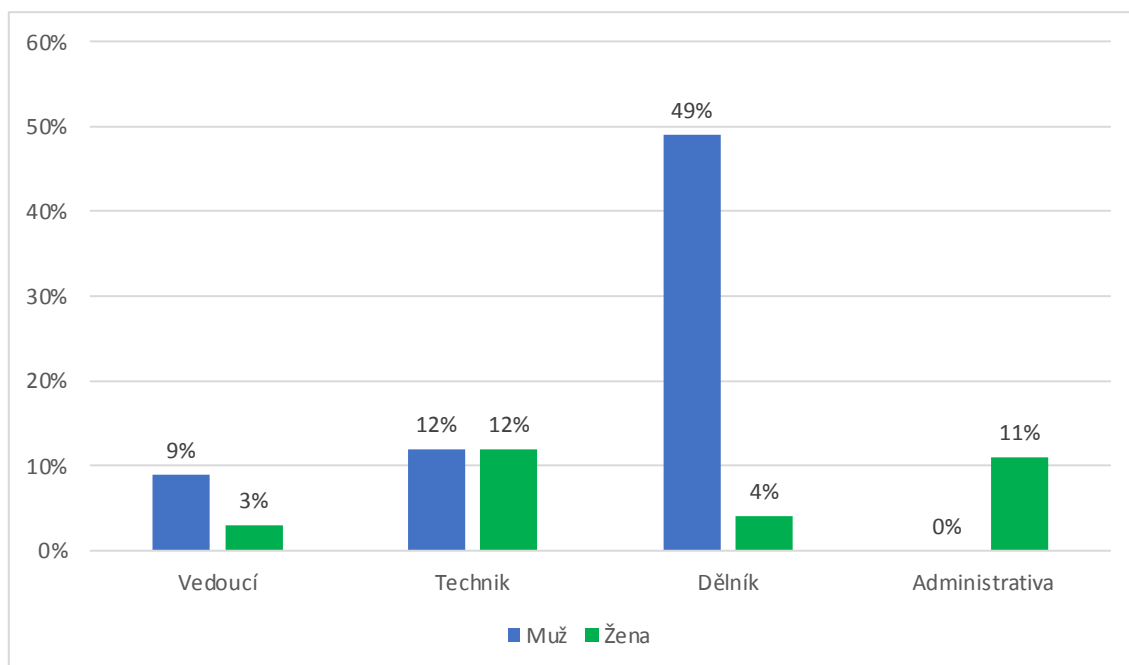
Dále firma ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem nabízí bezplatné očkování proti klíšťové encefalitidě a chřipce (VODÁRNA PLZEŇ a.s., 2021).

Ruku v ruce se zdravím jde i bezpečnost zaměstnanců, která je pro společnost velice důležitá a k tomuto problému patřičně přistupuje. Společnost si stojí za tím, že nejcennějším majetkem každé společnosti je lidský potenciál. Aby společnost podpořila problematiku bezpečí a ochrany zdraví zapojila se do programu Bezpečný podnik. Odborným garantem tohoto projektu je inspektorát práce Plzeňského a Karlovarského kraje. Společnost se tak může od roku 2012 pyšnit označením „Bezpečný podnik“ za zavedení systému řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s uplatněním požadavků ILO-OSH 2001 a OHSAS 18001:2007. O řízení systému Bezpečnosti a ochrany zdraví neboli BOZP společnost informuje nejen své zaměstnance, ale také externí zainteresované strany. Společnost se však pyšní i dalším certifikátem udělený Institutem pro testování a certifikaci a.s. na základě auditu, který potvrzuje zavedení, dokumentování a funkční systém managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požadavky normy ČSN ISO 45001:2018. Společnost také provádí pravidelné školení svých zaměstnanců, aby předešla pracovním úrazům a dalším nehodám (VODÁRNA PLZEŇ a.s., c, n.d.).

VODÁRNA PLZEŇ a.s. dbá na výběr zaměstnanců na základě jejich odbornosti bez ohledu na jejich věk a pohlaví. Dle získaných informací od mzdového referenta jsou ve společnosti zaměstnání lidé se vzděláním všeho druhu. Od nejnižšího základního vzdělání až po vysokoškolské vzdělání. VODÁRNA PLZEŇ a.s. dále zaměstnává osoby ze znevýhodněných skupin. Mezi ně jsou zařazeny matky s malými dětmi, kterým společnost nabízí kratší pracovní úvazky a také osoby v invalidním důchodu. Společnost zaměstnává osoby s průkazem ZTP, nicméně pro splnění patřičných norem dané zákonem společnost využívá náhradního plnění. VODÁRNA PLZEŇ a.s. dále zaměstnává osoby starších 50 let, kterých je přibližně 45 procent. Pro společnost je také samozřejmostí rovnoprávnost pohlaví na pracovišti, proto je dodržována rovnost odměňování a ve výkonném vedení společnosti jsou zastoupena obě pohlaví ve stejném poměru 50:50 (osobní komunikace, 14.4.2022).

V níže uvedeném grafu je znázorněno zastoupení mužů a žen na jednotlivých postech

Obr. 10: Profesní složení zaměstnanců ve společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. k 31.12.2020

Zdroj: VODÁRNA PLZEŇ a.s., výroční zpráva 2020, vlastní zpracování

Vodárenské kapičky

VODÁRNA PLZEŇ a.s. má svůj vlastní dobročinný projekt, který se nazývá „Vodárenské kapičky“. Společnost v projektu Vodárenské kapičky ročně přerozdělí zhruba 300 tisíc Kč. Jde o dobročinné projekty pomáhající dětem, hendikepovaným lidem, sportovcům, ale také životnímu prostředí. Projekt Vodárenské kapičky je v iniciativě VODÁRNA PLZEŇ a.s., nicméně bez aktivní účasti vlastních zaměstnanců není projekt životaschopný. Každý ze zaměstnanců má možnost vybrat jakýkoliv dobročinný projekt, ve kterém se aktivně angažuje a požádat o finanční podporu k vybranému projektu. Aby mohl být návrh podpořen, musí splňovat řádné náležitosti. První z podmínek je účel projektu, který musí veřejně prospěšný cíl. Příkladem může být ochrana životního prostředí, výchova a vzdělání či sociální a humanitární oblasti. Za druhé musí zaměstnanec předat název organizace se sídlem v České republice, která bude realizátorem daného projektu. Třetí a poslední podmínkou je vlastní angažovanost zaměstnance na vybraném projektu, který se tak stane jeho garantem. Po splnění zmíněných podmínek je projekt zařazen do Vodárenských kapiček, kde aktivní zaměstnanci mohou žádat o částku do výše 50 tisíc Kč. Porota složená ze zaměstnanců

společnosti ve spolupráci s generálním ředitelem hlasuje pro vítězné projekty. Prodiskutován je každý návrh a posuzuje se jeho prospěšnost (tisková mluvčí, osobní komunikace, 14.4.2022).

VODÁRNA PLZEŇ a.s. takto v roce 2021 v rámci projektu Vodárenské kapičky vydala celkem 380 tisíc Kč na dobročinné účely. Podpořené bylo například Centrum Hájek, které si díky poskytnuté finanční částce pořídilo speciální běhací dynamický pás pro rehabilitaci dětských klientů s tělesným, mentálním nebo kombinovaným postižením. Dále byla podpořena agentura Domovinka – sociální služby o.p.s., které byla poskytnuta finanční částka na výstavbu nového a bezpečného přístupu do venkovního posezení pro klienty, kvůli nevyhovujícím podmínkám pro pohyb s vozítky a chodítky. VODÁRNA PLZEŇ a.s. dále podpořila Salesiánské středisko mládeže. Podpora šla na doučování dětí ze znevýhodněných rodin a také na doučování češtiny pro děti cizinců. Společnost nezapomněla ani na podporu zvířat, které podpořila prostřednictvím organizace Pomocné tlapy o.p.s. Zde byla pomoc využita na výchovu a cvičení asistenčních psů pro tělesně postižené klienty (tisková mluvčí, osobní komunikace, 14.4.2022).

Místní komunita

Poslední odstavec vnitřní sociální udržitelnosti v rámci projektu Vodárenské kapičky, který podporuje neziskové organizace a dobrovolné spolky, dosti napověděl o aktivitách společnosti směrem k místní komunitě. Společnost věří v důležitost podpory potřebných, která vede ke zkvalitnění života lidí v regionu. Kromě projektu Vodárenské kapičky byla společnost v posledních letech zapojena i do letitých spoluprací se Sociálně terapeutickým centrem DOZP Stod a Střediskem rané péče. VODÁRNA PLZEŇ a.s. byla v minulých letech pravidelným odběratelem výrobků z pomocné dílny Centra sociálních služeb Stod. Středisku rané péče naopak vodárna pomáhala v podobě opakované finanční pomoci (specialista marketingu a komunikace, osobní komunikace, 14.4.2022).

VODÁRNA PLZEŇ a.s. se zapojuje a podporuje i mnoho dalších kulturních a sportovních akcí. Záměrem akcí je zpravidla ochrana životního prostředí, podpora zdravého životního stylu a zaměření na zdravý pitný režim. V roce 2020 byly podmínky pro konání akcí ztíženy kvůli virovému onemocnění COVID-19, ale i přes tuto nepříjemnost se VODÁRNA PLZEŇ a.s. zapojila do podpory mnoha akcí. Vystavením vodního baru se stala součástí badmintonového mistrovství České republiky dospělých

nebo také vinné stezky u Velkého boleveckého rybníka. Mezi podpořené kulturní akce, které probíhaly za přísných bezpečnostních a hygienických podmínek, lze zařadit filmový Festival Finále Plzeň a Divadelní léto pod plzeňským nebem. Sportovní akci Sportmánie Plzeň, konanou v areálu OC Plaza, podpořila VODÁRNA PLZEŇ a.s. vystavením odpočinkové zóny. Na konci srpna byla slavnostně pokřtěna vydra Janinka v plzeňské zoologické a botanické zahradě. Křest proběhl v rámci Ochranařského dne. V plzeňské zoologické a botanické zahradě se nachází ještě vydra Bonifác, která je maskotem VODÁRNY PLZEŇ a.s. (VODÁRNA PLZEŇ a.s., 2021).

Další oblastí je podpora vzdělanosti a informovanosti místní komunity, kterou společnost dlouhodobě podporuje. K podpoře vzdělání a informovanosti v problematice výroby pitné vody a zpracování odpadních vod VODÁRNA PLZEŇ a.s. umožňuje veřejnosti přístup do těchto klíčových provozů. Exkurze daných provozů jsou pro organizované skupiny po předchozí domluvě ve VODÁRNA PLZEŇ a.s. možná celoročně. Během příležitostných událostí, kterými jsou dny otevřených dveří a oslavy 28. října, jsou veřejnosti nabízeny vstupy pro registrované jedince. Pro návštěvníky exkurzí jsou připraveny tištěné materiály, které popisují jednotlivé činnosti obou provozů. Bohužel v roce 2020 byla VODÁRNA PLZEŇ a.s. nucena zrušit exkurze a den otevřených dveří kvůli pandemii. Mimo exkurze se společnost příležitostně zapojuje do edukativních projektů, které jsou mířeny na vyšší ročníky základních škol (specialista marketingu a komunikace, osobní komunikace, 14.4.2022).

3.4.2 Oblast environmentální

V teoretické části je zmíněno, že žádný pilíř by neměl být upřednostněn před pilíři ostatními. Tímto pravidlem se VODÁRNA PLZEŇ a.s. řídí a během svého podnikání bere ohled i na životní prostředí, které je zahrnuto v problematice CSR. Udržitelnost v environmentální oblasti je ve společnosti velice probírané téma, jelikož vodárna svým podnikáním zasahuje přímo do tří cílů udržitelného rozvoje, které jsou s touto oblastí spjaté. Prvním cílem, kterým se vodárna zabývá ze všeho nejvíce, je šestý cíl udržitelného rozvoje, který se nazývá pitná voda a kanalizace. VODÁRNA PLZEŇ a.s. zařizuje výrobu a dodávku pitné vody a následné odvedení odpadních vod. Odpadní vody následně zpracovává v čistírně odpadních vod. Zde probíhá mnoho procesů, které vedou k vyčištění odpadních vod. V těchto procesech je společnost zapojena do sedmého cíle udržitelného rozvoje spojeného s environmentální oblastí, který se zabývá dostupnou

a čistou energií. Po procesu čištění odpadních vod VODÁRNA PLZEŇ a.s. navrácí vyčištěnou vodu zpět do přírody, čímž se angažuje ve čtrnáctém cíli udržitelného rozvoje, kterým je život ve vodě.

K této problematice společnost vlastní patřičné certifikace. Certifikace, které má společnost ve svém vlastnictví jí udělil Certifikační orgán systémů managementu Institut pro testování a certifikaci, a.s. Společnost disponuje certifikací za zavedený, dokumentovaný a funkční systém environmentálního managementu v souladu s požadavky normy ČSN EN ISO 14001:2016. Norma obsahuje požadavky a způsoby systému řízení firmy, jakými společnost usiluje snížení nežádoucích environmentálních dopadů spojených s řízením organizace. V oblasti managementu kvality společnost disponuje certifikací ČSN EN ISO 9001:2016, který je udělen na základě procesního přístupu a zlepšování. Společnost je také velice aktivní v ohledu hospodaření s energiemi. V této oblasti se pyšní certifikátem ČSN EN ISO 50001:2019. Tato certifikace je srovnatelná s předešlými certifikacemi ISO 14001 a ISO 9001 a je udělena na základě energetické politiky společnosti.

Veškeré tyto certifikace jsou společnosti uděleny pro následující činnosti

- výroba pitné vody,
- odvádění a čištění odpadních vod,
- poskytování zákaznických služeb (VODÁRNA PLZEŇ a.s., c, n.d.).

Společnost se však do udržitelnosti zapojuje i mimo hlavní předmět jejího podnikání. Například tříděním odpadů, snahou o energetickou úsporu či zapojením do udržitelných projektů, které jsou řízené externími organizacemi. Veškeré aktivity společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. jsou podrobněji rozebrány v následujících odstavcích.

Úprava pitné vody

Jak bylo výše uvedeno, problematika pitné vody je jeden ze 17 cílů udržitelného rozvoje. Naše planeta je tvořena ze 75 procent vodou, bohužel pouze 0,5 procenta je vhodná ke konzumaci. Jedním z úkolů plzeňské vodárny je zajistit přístup k pitné vodě pro obyvatele Plzně a jejího okolí. VODÁRNA PLZEŇ a.s. musí tak zařídit pitnou vodu pro 242 tisíc obyvatel (VODÁRNA PLZEŇ a.s., d, n.d.).

Technologický proces úpravy vody probíhá v areálu úpravny vody Plzeň-město na adrese Malostranská 143/2. Zde vodárna přijímá vodu z řeky Úhlavy, která má délku toku

108,5 km a po celé své délce obsahuje živočišný odpad, či chemikálie. Aby obyvatelé Plzně a okolí mohli vodu pít, musí ji VODÁRNA PLZEŇ a.s. nejdříve upravit. Kvůli výskytu nových typů znečištění proběhla v letech 2013 až 2016 rozsáhlá modernizace a rekonstrukce, aby byla vodárna i nadále schopna zařizovat kvalitní pitnou vodu. Tato modernizace obsahovala další doplnění technologie úpravy pitné vody a byla provedena za podpory Státního fondu životního prostředí ČR. Díky této modernizaci je technologický proces propracovanější.

Na úpravě pitné vody se nachází laboratoře, ve kterých jsou zkoumána jednotlivá stadia úpravy vody. Složení vody je zde podrobena řádnému průzkumu, který má za cíl zjistit obsah organických látek, kovů, pesticidů a dalších škodlivin. Dále se zkoumá barva, chuť i zákal. Probíhají zde také zkoušky pitných vod, užitkových vod, surových povrchových vod a surových podzemních vod. K tomuto průzkumu VODÁRNA PLZEŇ a.s. používá nejen nejmodernější technologie, ale také využívá pomoci přírody. Přesněji jde o ryby, které jsou náchylné na kvalitu vody. V laboratořích se nacházejí dvě akvária s těmito rybami. Jedno akvárium je naplněno vodou z řeky, a druhé je naplněno čistou vodou, které prošlo úpravou. Kontrola vody je v laboratořích prováděna každý den v roce, kvůli optimalizaci kvality upravené vody a nákladům na její výrobu (VODÁRNA PLZEŇ a.s., d, n.d.).

Samotný proces úpravy pitné vody je započat odejmutím surové vody z řeky a její následným profiltrováním přes hrubé a jemné pásové česle. Česle mají za úkol oddělit nejhrubší plavoucí a vznášející se nečistoty. Následně je voda vytlačena pomocí čerpací stanice do objektu chemického hospodářství. V tomto objektu se za pomoci vápenného mléka nastavuje kyselost vody (pH) a je zde přidán koagulant síran hlinitý $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$. Tato chemická látka na sebe nabaluje nečistoty, tím jsou nečistoty zvětšeny a následně snadněji odejmuty. Po tomto procesu, který se nazývá homogenizace, je voda odvedena do šesti dvoupatrových podzemních usazovacích nádrží. Vstupní část nádrže je nazvána flokulační a jejím úkolem je odejmutí nečistot. Tato činnost probíhá pomocí pomalého míchání, při kterém vznikají vločky hydroxidu hlinitého $\text{Al}(\text{OH})_3$. Jemné nečistoty jsou nabaleny na tyto vločky, které jsou následně usazeny na dně nádrže. Odsazená voda následně přepadem pokračuje do objektu filtrace. V objektu filtrace jsou odstraněny ty nejjemnější nečistoty. Separace nejjemnějších nečistot je provedena za pomoci deseti rychlofiltrů, které jsou naplněny křemenným filtračním pískem. Filtrovaná voda pokračuje do objektu ozonizace, zde je v šesti ozonizačních jednotkách nasycena ozonem

O₃. Díky použití ozonu jsou odstraněny nežádoucí sloučeniny a je také vylepšena chuť a barva vody. Ozonizovaná voda je přečerpána zpět do objektu filtrace. V tomto objektu probíhá třetí stupeň separace za použití čtyř sorpčních filtrů naplněných granulovaným aktivním uhlím. Díky těmto filtrům a následnému ozáření UV světlem dojde k úplnému odstranění nečistot. Filtrovaná voda je přečerpána do akumulární nádrže, kde jsou provedeny poslední úpravy v podobě dávkování oxidu uhličitého, vápenné vody a chloru, aby byla zajištěna hygienická nezávadnost vody během distribuce ke konečnému zákazníkovi. Již upravená pitná voda je ke spotřebiteli čerpána pomocí vodojemů. Celý tento provoz je plně autonomní a je možné jej řídit z centrálního dispečinku pomocí vizualizačního programu.

VODÁRNA PLZEŇ a.s. takto za rok 2020 vyrobila více než 14 420 tisíc m³ pitné vody. Aby tuto výrobu bylo možné provádět je k tomu zapotřebí kolem 2000 tun koagulantu, 700 tun vápenného hydrátu, 300 tun oxidu uhličitého, 200 tun kapalného kyslíku, 20 tun chloru a 9 milionů kWh elektrické energie (VODÁRNA PLZEŇ a.s., d, n.d.).

Kanalizace a odpadních vody

Druhou problematikou, která je obsažena v šestém cíli udržitelného rozvoje, je kanalizace. Společnost VODÁRNA PLZEŇ a.s. provozuje na území města Plzně a jejího okolí celkem 957 km kanalizačních sítí, které musí pojmout odpadní vody od 232 tisíc obyvatel. Na kanalizační síť je napojeno 98 procent obyvatel města a také veškerý průmysl. Do kanalizace je obyvateli Plzně a okolí i s dešťovou vodou denně posláno okolo 50 tisíc m³ odpadních vod. Odpadní voda je kanalizací odvedena do čistírny odpadních vod, která se nachází v Plzni v ulici Jateční 765 (VODÁRNA PLZEŇ a.s., e, n.d.).

Dle slov vedoucího provozu ČOV pro město Plzeň je polovina odpadních vod komunální odpad a druhá polovina jsou průmyslové odpadní vody, zejména z Plzeňského Prazdroje a.s. Zde jsou odpadní vody vyčištěny tak, aby je bylo možné navrátit zpět do přírody. Z plzeňské čistírny odpadních vod se vyčištěná voda navrácí do řeky Berounky, to jest jiná řeka, než ze které je vyráběna pitná voda. Předtím než ji VODÁRNA PLZEŇ a.s. vrátí do přírody, musí projít patřičnou úpravou, aby nebyl poznamenán život ve vodě. Tím společnost napomáhá čtrnáctému cíli udržitelného rozvoje, který je zaměřen na život ve vodě (osobní komunikace, 14.4.2022).

Jak bylo již zmíněno VODÁRNA PLZEŇ a.s. spravuje celkem 26 čistíren odpadních vod. V mé praktické části jsem se však zaměřil na ČOV II Plzeň, která je největší a nejdůležitější pro město Plzeň. Zde byla v letech 2010 až 2012 uskutečněna modernizace s cílem efektivního plnění emisních standardů a limitů. Čistírna odpadních vod je mechanicko-biologická ČOV s termofilní aerobní stabilizací kalu.

Odpadní vody jsou z města na čistírnu odpadních vod odvedeny za pomoci dvoupatrové stoky s horním a spodním pásem a Boleveckým sběračem. Další možností, jak dostat odpadní vodu na ČOV II je použití svozového vozu. Samotný proces začíná zdvižením odpadní vody pomocí tzv. šnekových čerpadel, jelikož odpadní voda přitéká přibližně pět metrů pod zemí. Čerpadla vyzdvihnou odpadní vodu zhruba o sedm metrů, díky čemuž je zajištěn gravitační průtok celou čistírnou. Voda je následně odvedena na hrubé předčištění. Zde jsou za pomoci česlí odstraněny nejhrubější nečistoty v podobě hadrů, obalů, zbytků jídel, exkrementů atd. Materiál zachycený na česle neboli shrabky, se propírá a odvodňuje pomocí lisování. Dále jsou zde použity provzdušňovací lapače písku s upraveným tvarem dna, díky kterému dochází k sedimentaci minerální suspenze a písku. K ekologické likvidaci shrabků a písku využívá VODÁRNA PLZEŇ a.s. externí odborné firmy, která odpad odváží na skládku nebezpečného odpadu (VODÁRNA PLZEŇ a.s., f, n.d.).

Po hrubém předčištění je provedeno mechanické čištění v usazovacích nádržích. Zde jsou za účasti sedimentace odděleny jemné nerozpuštěné nečistoty s vysokým obsahem organických látek. Procesem sedimentace vzniká tzv. primární kal, který se usazuje na dně nádrže. Efektivnost odstranění organických látek v usazovacích nádržích je okolo 30 procent a 50 procent odstranění nerozpuštěných látek (VODÁRNA PLZEŇ a.s., f, n.d.).

K primárnímu kalu je na ČOV II přistupováno velice udržitelně. Primární kal je přemístěn do zahušťovací nádrže, kde prochází procedurou zahuštění a po zahuštění je přesunut do vyhnívací nádrže, kde si udržuje teplotu cca 56 °C. Ve vyhnívací nádrži vzniká bioplyn, který je spálením přetvořen na tepelnou a elektrickou energii. Díky tomuto procesu je ČOV II schopna vytvořit až 95 procent energie potřebné k provozu. Získaná data od vedoucího ČOV Plzeň město demonstrují výrobu elektrické energie v kilowatthodinách (kWh) v letech 2016 až 2020 - viz tabulka č. 1.

Tab. 1: Výroba elektrické energie v kilowatthodinách (kWh) na kogenerační jednotce (KGJ)

Rok	Celkem
2016	7 666 105
2017	7 148 240
2018	7 440 099
2019	7 602 364
2020	6 859 418
Průměr 2016 - 2020	7 343 245,2

Zdroj: VODÁRNA PLZEŇ a.s., (2022), vlastní zpracování

V návaznosti na předchozí tabulku č. 1 jsou v tabulce č. 2 uvedeny údaje energetické soběstačnosti v letech 2016 až 2020. Provoz čistírny odpadních vod údaje za vyrobenou energii eviduje a zpracovává měsíčně. Pokud je elektrické energie v daném měsíci nedostatek musí ČOV II energii dokoupit, v případě přebytku energii naopak prodává zpět do sítě. Data v tabulce č. 2 jsou vyhodnocena v daném roce průměrem za 12 měsíců.

Tab. 2: Vývoj energetické soběstačnosti (%)

Rok	Průměr / rok
2016	103,2
2017	96,2
2018	97,3
2019	99,7
2020	91,5

Zdroj: VODÁRNA PLZEŇ a.s., (2022), vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že si v roce 2016 provoz ČOV II vedl energeticky nejlépe. Takovouto energetickou politikou se ČOV II ukázkově angažuje v sedmém cíli udržitelného rozvoje, který je postaven na problematice čisté a dostupné energie. Z nezpracovaného přebytečného kalu se pomocí procesu skladování stává stabilizovaný kal, který je odvodněn na odstředivkách a na jeho likvidaci je opět pověřena externí

odborná firma. Odborná firma kal odváží ke zpracování na zemědělskou půdu. Ročně ČOV II vyprodukuje okolo 16 tun kalu, který je použit k rekultivaci. V tomto případě se VODÁRNA PLZEŇ a.s. společně s ČOV II zaangažována ve dvanáctém cíli udržitelného rozvoje, zabývající se odpovědnou výrobou a spotřebou (vedoucí provozu ČOV Plzeň, osobní komunikace, 14.4.2022).

Po procesu mechanickém je voda vystavena čištění biologickému, které probíhá v aktivačních nádržích. Biologické čištění za pomoci bakterií likviduje rozpuštěné znečištění organických látek, fosforu a dusíku. V areálu ČOV II se nachází celkem čtyři linky rozdělené do tří zón, jejichž účelem je buďto míchání nebo provzdušňování. Organické nečistoty jsou odstraněny v tzv. nitrifikačních zónách, kde probíhá provzdušnění. Fosfor je odstraněn sloučením anaerobní a nitrifikační zóny. V anaerobní zóně probíhá čištění bez přístupu vzduchu. Na odstranění sloučenin dusíku jsou použity denitrifikační a nitrifikační zóny (VODÁRNA PLZEŇ a.s., f, n.d.).

Proces čištění odpadních vod je ukončen v dosazovacích nádržích, do kterých přitéká voda společně s bakteriemi. Dosazovací nádrže slouží k přeměně aktivační směsi na aktivovaný kal, který je oddělen od vyčištěné vody. Usazený aktivní kal na dně nádrží je opět načerpán zpět na čistírnu odpadních vod v podobě vratného kalu do regenerační nádrže nebo do zahušťovacích odstředivek jako tzv. přebytečný kal. V regenerační nádrži je skladován kal, který se znovu využije a z přebytečného kalu se stane opět bioplyn. Na povrchu dosazovací nádrže zůstává vyčištěná voda, která disponuje stejnou kvalitou, jako voda z řeky Berounky. Na základě tohoto procesu, který probíhá v areálu ČOV II, je možné odpadní vodu z kanalizace vrátit zpět do přírody. Celý proces čištění odpadních vod řídí dispečink, který se řídí pokyny technologa (VODÁRNA PLZEŇ a.s., f, n.d.).

Dle informací získaných od vedoucího provozu ČOV pro město Plzeň se nejhůře z odpadní vody čistí zbytky léčiv a miniaturní částičky, tzv. mikroplasty. Plno nebezpečných látek je však pod mezí stanovitelnosti a technologie, kterými je bude možno odstranit, se teprve vyvíjejí (osobní komunikace, 14.4.2022).

V roce 2020 od 18.11. do 3.12. byl proces čištění odpadních vod narušen jinou nebezpečnou látkou. Jednalo se o nátok látek ropného původu. Obsluha ČOV byla nucena provést havarijný zásah, který provedla pomocí norných stěn, na kterých byla ropná látka zachycena. Dále bylo nutné použití sorpčních látek, které na sebe látky navázali a bylo tak možné je manuálně odstranit. Vzhledem k rozsahu havárie probíhala celá operace

ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem Plzeňského kraje. Včasný a profesionální zásah všech účastněných jednotek dokázal zabránit uvolnění ropných látek do řeky Berounky a také ohrožení životního prostředí. Díky skvělé práci sledování stokové sítě byl dohledán viník havárie. Policie České republiky a Odbor životního prostředí Magistrátu města Plzně vedou patřičné řízení s tímto subjektem (VODÁRNA PLZEŇ a.s., 2021).

Retenční nádrž

V roce 2020 byl započat projekt Retenční nádrž Vinice, jehož cílem byla výstavba nové retenční nádrže v městském obvodu Plzeň 1. V současné době probíhá také výstavba nové dopravní infrastruktury severozápadní okruh Plzeň. V budování okruhu by bez výstavby retenční nádrže nebylo možné pokračovat. Objednavatelem zakázky byla VODÁRNA PLZEŇ a.s., pro kterou výstavbu realizuje. Samotná výstavba nádrže stála 155 milionů Kč, na kterou přispěla více než 80 milionů Kč Evropská unie z prostředků Operačního programu Životního prostředí. Finanční prostředky byly poskytnuty na základě Prioritní osy 1 s podtitulem „Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní“ a s tím spojeným specifickým cílem 1.1 „Snižit množství vypuštěného znečištění do povrchových a podzemních vod“. Výstavba retenční nádrže zajistí lokalitám Stínadla a části lokality Berlín příslušné odvedení a likvidaci odpadních vod. Po dokončení výstavby bude retenční nádrž schopna zadržovat a postupně uvolňovat vodu z přívalových dešťů. V praxi pojme až 6000 kubíků vody a zabrání tak přetížení kanalizační stoky, čímž posílí ekologickou ochranu prostředí v dané lokalitě a okolí (VODÁRNA PLZEŇ a.s., g, n.d.).

Přístup společnosti k environmentální udržitelnosti

Mimo již zmíněné přístupy k environmentální udržitelnosti, které jsou převážně hlavním předmětem podnikání společnosti, usiluje VODÁRNA PLZEŇ a.s. i o další udržitelné přístupy. Společnost je zapojena do několika udržitelných projektů. Prvním projektem, do kterého je společnost zapojena nese název „Zelené město“. Hlavním cílem tohoto projektu je vytvoření zdravějšího a přátelštějšího prostředí pro život v Plzni. Dle slov tiskové mluvčí jde o neformální, nepolitické a otevřené sdružení. Sdružení spojuje město Plzeň, Plzeňský kraj, Plzeňské městské dopravní podniky, a.s., Plzeňskou teplárenskou, a.s., ŠKODU TRANSPORTATION a.s., Plzeňský prazdroj, a.s. a VODÁRNU PLZEŇ a.s. Veškeré zainteresované subjekty tímto posilují ochranu

životního prostředí a usilují o minimalizaci negativních dopadů na životní prostředí v místech, kde to mohou nejvíce ovlivnit. Subjekty usilují o vzájemnou spolupráci, v co nejvíce možné míře, tak aby se výsledky shodovali s odpovědným přístupem, který má pozitivní vliv na kvalitu života v Plzni (osobní komunikace, 14.4.2022).

Hlavní cíle projektu, které byly poskytnuty tiskovou mluvčí, jsou následující.

Čistá voda

- pravidla pro šetrnější zacházení s vodou,
- pravidla pro ekologické hospodaření v okolí vodních toků.

Čisté ovzduší

- centrum bez spalovacích motorů,
- podpora závislé trakce,
- energetické využití odpadu,
- centrální zásobování teplem.

Ekologická doprava

- podpora elektromobility,
- vázané trakce,
- nastavení emisních limitů,
- omezení negativních vlivů individuální automobilové dopravy.

Odpovědné a šetrné nakládání s odpady

- vyhláška o nakládání s odpady,
- řešení třídění odpadu,
- odpadní kaly.

V oblasti odpovědného a šetrného nakládání s odpadem je společnost velice aktivní. Ve všech provozech společnosti jsou rozmístěny kontejnery na sklo, papír a plasty. Likvidaci vyprodukovaného odpadu na základě spolupráce zařizuje externí společnost Čistá Plzeň, s.r.o. V rámci zpětného odběru předává VODÁRNA PLZEŇ a.s. zářivky, monitory, klávesnice, tiskárny, chladničky, vyjeté oleje, pneumatiky, tonery, baterie a další podobný dopad do rukou oprávněných osob (tisková mluvčí, osobní komunikace, 14.4.2022).

Dalším projektem, kterého je společnost VODÁRNA PLZEŇ a.s. součástí, je pojmenován „Kohoutková“. Projekt Kohoutková je zprostředkováván společností VEOLIA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s., která byla předešlým vlastníkem plzeňské vodárny. Hlavním cílem projektu je podpora zdravého pitného režimu za pomoci designových karaf. Plzeňská vodárna sdílí s VEOLIA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s. stejný názor na problematiku pitného režimu a podporuje tím eliminaci jednorázových plastů. Z důvodu stejných zájmů zůstala VODÁRNA PLZEŇ a.s. zainteresovaným členem tohoto projektu.

Společnost se v loňském roce také účastnila ekologické iniciativy DOPPER WAVE, jejíž cíl je stejný jako u projektu Kohoutková. Jde taktéž o podporu pitného režimu za použití vody z kohoutku a s tím spojenou minimalizaci produkce plastových lahví (tisková mluvčí, osobní komunikace, 14.4.2022).

Do environmentální udržitelnosti se zapojují i sami zaměstnanci společnosti, kteří se již od roku 2019 účastní výzvy „Do práce na kole“, kterou pořádá spolek AutoMat. VODÁRNA PLZEŇ a.s. snahu zapojení vlastních zaměstnanců do udržitelných aktivit vítá a v prvním roce podpořila dvanáct přihlášených zaměstnanců zaplacením startovného. V roce 2020, z důvodu první vlny onemocnění COVID-19, zaznamenala společnost nejnižší účast v počtu devíti zaměstnanců. Dle slov technologa pitných vod popularita projektu spojeného s udržitelnými aktivitami postupně roste, jelikož v roce 2021 bylo zapojeno dvacet dva zaměstnanců, a v letošním roce je zaznamenán rekordní počet v podobě třiceti osmi účastníků (osobní komunikace, 14.4.2022).

3.4.3 Oblast ekonomická

V ekonomické oblasti VODÁRNA PLZEŇ a.s. usiluje nejen o ekonomickou životaschopnost společnosti, ale také o poskytování pravdivých a transparentních informací široké veřejnosti v rámci ekonomického pilíře CSR. VODÁRNA PLZEŇ a.s. každý rok poskytuje informace ve výroční zprávě společnosti na základě zákona č. 106/1999 sb. o svobodném přístupu k informacím. Interní pravidla společnosti garantují dodržování základních pravidel corporate governance prostřednictvím elektronického informačního systému a systému elektronické evidence a oběhu dokumentů. Pro sdílení informací s veřejností a zákazníky společnost používá svých webových stránek a sociálních sítí. Společnost v rámci interní komunikace se zaměstnanci vydává vlastní vodárenský magazín s názvem Vodopád. Ve vodárenském

magazínu se zaměstnanci dozvědí informace o uplynulých událostech či plánovaných akcích a mohou se také zapojit do soutěže o hodnotné ceny. VODÁRNA PLZEŇ a.s. se v ekonomické oblasti dále věnuje například stanovení ceny vodného a stočného nebo se snaží předejít ekonomickým ztrátám například v oblasti úniků pitné vody (vedoucí právního oddělení, osobní komunikace, 14.4.2022).

Politika společnosti v oblasti řízení bezpečnosti informací

Pro společnost je bezpečnost informací ve všech možných formách jednou z klíčových oblastí. Společnost usiluje o udržení vysoké úrovně bezpečnosti informací, kterou vidí v opatření dostupnosti, celistvosti a důvěryhodnosti informací, a to v souladu s platnou legislativou. Bojuje tím proti jejich zneužití a případné ztrátě. VODÁRNA PLZEŇ a.s. k zajištění systému bezpečnosti informací používá nejnovější technologie, současné a osvědčené postupy. V rámci interních pravidel a předpisů má VODÁRNA PLZEŇ a.s. nastavený vícevrstvý systém řízení kontroly zajišťující dodržování základních pravidel systému compliance. Společnost je vlastníkem certifikátu, který byl udělen na základě auditu certifikačním orgánem systémů managementu Institutem pro testování a certifikaci, a.s. Jedná se o certifikát managementu bezpečnosti informací splňující požadavky normy ČSN EN ISO/IEC 27001:2014 (VODÁRNA PLZEŇ a.s., c, n.d.).

Výroční zprávy společnosti

VODÁRNA PLZEŇ a.s. na své webové stránky každoročně přidává výroční zprávu. Ve výroční zprávě společnost informuje širokou veřejnost o výsledcích svého podnikání za uplynulý rok. Výroční zpráva obsahuje základní informace o společnosti a také statutární orgány společnosti. Dále popisuje klíčové údaje, jakým je například obrat společnosti, objem vyrobené pitné vody a vyčištěných odpadních vod, počet zaměstnanců či procentuální ztráty vody. Výroční zpráva dále obsahuje organizační strukturu společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. a popsané podnikatelské činnosti. Společnost do této zprávy také vkládá návrh na rozdělení zisku, rozvahu či výkaz zisku a ztrát. (VODÁRNA PLZEŇ a.s., 2021).

Určení ceny vodného a stočného

Společnost každoročně na svých internetových stránkách zveřejňuje ceník za vodné a stočné, kterým seznamuje odběratele s aktuální cenou. Vodné je poplatek za dodání pitné vody veřejným vodovodem, který zahrnuje samotnou výrobu a zásobování vodou. Stočné je platba za odvedení odpadní vody kanalizační stokou včetně jejího následného

vyčištění na čistírně odpadních vod. Hlavním činitelem určení ceny za vodné a stočné je nájemné, které platí VODÁRNA PLZEŇ a.s. vlastníkům vodohospodářské infrastruktury. Dále se cena odráží od spotřeby chemikálií potřebných k úpravě surové vody z řeky, popřípadě z podzemních zdrojů. Voda z podzemních zdrojů je od roku 2002 zpoplatněna, a i tento poplatek je součástí kalkulace pro pitnou vodu. Další součástí výpočtu ceny jsou spotřeby energií nutné k výrobě a dodávce pitné vody, případně k čištění odkanalizovaných vod. Ceny za vodné a stočné jsou kalkulovány dle platných předpisů Cenového věstníku Ministerstva financí České republiky. VODÁRNA PLZEŇ a.s., jakožto provozovatel vodovodních řadů a kanalizačních stok, zpracovává kalkulaci cen, kterou následně předává majiteli dané vodohospodářské infrastruktury k odsouhlasení (VODÁRNA PLZEŇ a.s., h, n.d.).

Zákazníci

Jednou ze zainteresovaných skupin společnosti jsou zákazníci, kterých si VODÁRNA PLZEŇ a.s. velice váží. Oblast komunikace je pro společnost velmi důležitá, a proto se usiluje o individuální a maximálně otevřený přístup. Pro spokojenost svých zákazníků se společnost snaží zjednodušovat procesy a také vyhledávat nové komunikační kanály. S příchodem pandemie se ve společnosti výrazně zvýšila elektronická komunikace a společnost i nadále usiluje o její využití. Z tohoto důvodu společnost zapracovala na svých webových stránkách. Na webu společnost informuje zákazníky o aktuální dostupnosti a hygienických podmínkách. Webové stránky dále slouží k vyřešení potřebných záležitostí zákazníků. Zákazníci si zde mohou vyřešit odběratelské smlouvy, změny majitele nemovitosti, vyúčtování, mohou zde nahlásit i aktuální stav vodoměru, popřípadě domluvit jeho výměnu. Také zde mohou zákazníci zažádat o technické podklady pro stavbu vodovodního řadu, kanalizační stoky či přípojek. Pomocí webu se komunikace mezi VODÁRNOU PLZEŇ a.s. a jejími zákazníky velice zjednodušila a také urychlila plánované projekty (vedoucí zákaznického odboru, osobní komunikace, 14.4.2022).

Během přísného lockdownu v roce 2020 byla na webových stránkách zřízena dětská sekce, ve které si mohli děti během nouzového stavu zahrát a poučit se s již zmíněným maskotem Bonifácem. Společnost v oblasti elektronické komunikace pokračuje i nadále v inovacích a momentálně připravuje nový zákaznický portál, který bude pro uživatelsky přívětivější. Mimo webové stránky společnost s veřejností a zákazníky komunikuje skrze sociální sítě. VODÁRNA PLZEŇ a.s. si zřídila profily na Facebooku, Instagramu

i YouTube, kam přidává vybrané tematické zajímavosti. Společnost také využívá osobního kontaktu, který je řízen dle aktuální pandemické situace (vedoucí zákaznického odboru, osobní komunikace, 14.4.2022).

Regulace úniků vody

VODÁRNA PLZEŇ a.s. každoročně usiluje o snížení ztrát vody, které se podepisují na ekonomických výsledcích společnosti. Zmírněním ztrát vody dochází ke snížení provozních nákladů vodárny. Dle slov zástupce vedoucího provozu vodovodů pro město Plzeň mezi příčiny úniku vody patří havárie na vodovodní síti, které mohou být způsobeny technologickou nekázní při pokládce vodovodů, pohyb okolní zeminy způsobený například mrazem, poškozením roury při výkopových pracích, stářím či použitím nekvalitního materiálu. VODÁRNA PLZEŇ a.s. se snaží těmto únikům předejít použitím kvalitních trubních materiálů a armatur s dlouhou životností. Použité materiály při stavbě vodovodů musí splňovat tzv. Plzeňské standardy. Při výstavbě, či rekonstrukci vodovodů společnost odborně dozoruje tyto stavby, což přispívá také ke snížení zmíněných úniků. Dále společnost proti únikům vody bojuje preventivními kontrolami vodovodní sítě různými diagnostickými metodami. Společnost pravidelně provádí vyhodnocování měsíčních údajů množství vody vyrobené, množství vody určené k realizaci a množství fakturované vody. I tyto výpočty mohou vést k odhalení skrytých úniků. Společnost usiluje o dlouhodobé udržení objemu ztrát na co nejnižší úrovni, avšak určitá ztrátovost vody je nevyhnutelná. Všeobecně jsou provozovateli vodovodů uznávány ztráty do 20 procent jako přijatelný stav. Pokud se ztráty pohybují okolo 15 procent, je tento stav považován za výborný. V následující tabulce je vyhodnocen vývoj ztrát v procentech za období 2016 až 2020 za všechny provozované lokality (osobní komunikace, 14.4.2022).

Tab. 3: Vývoj ztrát vody 2016–2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Ztráty (%)	14,6	20,4	17,3	14,7	15,3

Zdroj: VODÁRNA PLZEŇ a.s., vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že množství ztrát pitné vody je v rámci VODÁRNA PLZEŇ a.s. na velice dobré úrovni.

3.5 Zhodnocení provedené analýzy

Analýza přístupu společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. k udržitelnosti je zaměřena na tři základní oblasti. Z provedené analýzy vyplývá, že si je společnost vědoma důležitosti udržitelného přístupu ve všech zkoumaných oblastech. O tomto mínění svědčí zainteresovanost společnosti do cílů udržitelného rozvoje. Z celkového počtu 17 cílů udržitelného rozvoje má na 12 cílů velký vliv. Některé cíle byly přímo zmíněny v průběhu praktické části, jiné jsou doplněné v tomto zhodnocení.

V sociální oblasti byla provedena analýza zaměstnanců a místní komunity. Společnost usiluje o spokojenost obou zmíněných skupin. Přístup společnosti vůči vlastním zaměstnancům je na velice vysoké úrovni. VODÁRNA PLZEŇ a.s. se stará o bezpečnost a zdraví svých zaměstnanců, méně nerovností, spravedlivé platové ohodnocení za odvedenou práci, motivaci a rozvoj osobního života zaměstnanců. Společnost tak svým zaměstnancům buduje kvalitní pracovní prostředí. V rámci vnější sociální oblasti se společnost aktivně zapojuje do rozvoje místní komunity. Společnost pomocí finančních podpor potřebným, partnerství s jinými organizacemi či pořádáním exkurzí usiluje o zkvalitnění života místní komunity. Díky těmto aktivitám jsou plněny následující udržitelné cíle:

- důstojná práce a ekonomický růst,
- rovnost mužů a žen,
- méně nerovností,
- kvalitní vzdělání,
- partnerství ke splnění cílů.

Oblast environmentální obsahovala podrobný popis hlavních předmětů společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s., kterými je již několikrát zmiňovaná výroba a distribuce pitné vody a také následné odkanalizování a zpracování odpadních vod. V rámci zpracování odpadních vod byla zmíněna také výroba a následné využití elektrické energie. Mimo tyto hlavní činnosti se společnost dále podílí na konání udržitelných akcí a projektů, snižování produkce jednorázových plastů nebo také třídění odpadu. Činnosti konané společností v environmentální oblasti se podílí na plnění těchto cílů udržitelného rozvoje:

- pitná voda a kanalizace,
- dostupné a čisté energie,
- odpovědná výroba a spotřeba,

- život ve vodě,
- život na souši,
- udržitelná města a obce.

Poslední zkoumanou oblastí byla oblast ekonomická. V této oblasti byl popsán přístup společnosti k ochraně a sdílení informací. Společnost pro bezpečnost informací a jejich sdílení dělá maximum, stejně tak pro spokojenost svých zákazníků. Zákazníci byli další zkoumanou oblastí v rámci ekonomické oblasti. Pro uspokojení zákazníků VODÁRNA PLZEŇ a.s. pořád zkvalitňuje a inovuje zákaznické služby. Aby zákazníci společnosti byli stále v obraze, společnost s nimi aktivně komunikuje. Ke komunikaci se snaží využívat osobního kontaktu, ale i sociálních sítí. Z ekonomického hlediska byla popsána cenotvorba a snižování úniků vody. V oblasti ekonomické se společnost podílí na plnění udržitelného cíle v oblasti:

- průmysl, inovace, infrastruktura.

Z důvodu vzájemné propojenosti cílů udržitelného rozvoje je zřejmé, že se společnost svým fungováním zapojuje i do zbylých cílů. Nicméně participace na neuvedených cílech není tak výrazná, aby byly cíle zmíněny. Z provedené analýzy lze vyhodnotit, že společnost VODÁRNA PLZEŇ a.s. je velmi aktivní v oblasti udržitelného rozvoje, a stálo by za úvahu každoročně vyhodnocovat a zpracovat dokument o přístupu společnosti k udržitelnosti.

Závěr

Pojem udržitelnost v podnikání bylo stěžejním tématem této práce. Udržitelnost a s ním úzce spojený pojem společenská odpovědnost firem je v dnešní době hodně aktuální a probírané téma, které má globální parametry. Údělem udržitelnosti je nalezení rovnováhy mezi potřebou společnosti plnit své potřeby a zdroji, které jsou k plnění těchto potřeb nutné.

Cílem teoretické části bylo vymezit pojetí udržitelnost v podnikání a pojící se pojmy k této problematice. Tento cíl byl naplněn použitím odborné literatury a zdrojů týkajících se udržitelnosti. V teoretické části jsou popsány dvě hlavní kapitoly. První kapitola nese název udržitelnost v podnikání a ve druhé kapitole je popsána problematika společenské odpovědnosti firem neboli CSR. Obě kapitoly obsahují dílčí podkapitoly vysvětlující jednotlivé pojmy.

Udržitelnost je popsána sociálním, environmentálním a ekonomickým pilířem. Právě tyto pilíře, byly zkoumány v rámci praktické části. Teoretické vymezení a nastudování základních pojmů spojených s udržitelností autorovi této práce výrazně napomohlo k úspěšnému provedení analýzy podniku a jeho přístupu k udržitelnosti.

Druhým cílem práce bylo představení společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. V rámci splnění tohoto cíle byl popsán předmět podnikání společnosti, její historie a současný stav.

Třetím cílem bylo provedení analýzy společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. a jejího přístupu k udržitelnosti. K dosažení tohoto cíle zvolil autor kvalitativní výzkum, který proběhl v podobě předem vypracovaných otázek. Odpovědi na vypracované otázky, situované na oblast sociální, environmentální a ekonomickou, byly získány od zaměstnanců příslušných oddělení ve společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s.

Posledním stanoveným cílem v bakalářské práci bylo zhodnocení závěrů z provedené analýzy. Informace získané nejen od zaměstnanců byly na konci praktické části shrnuty a zhodnoceny. Z provedeného zhodnocení vyplynulo, že společnost VODÁRNA PLZEŇ a.s. je velice aktivní ve všech zkoumaných oblastech. Díky aktivitám, které společnost VODÁRNA PLZEŇ a.s. vytváří, je zainteresována minimálně do 12 cílů udržitelného rozvoje z celkového počtu 17 cílů. Toto zjištění svědčí o velmi dobrém přístupu společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. k udržitelnosti.

Seznam zkratek

a.s. – Akciová společnost

CSR – Corporate social responsibility

ČOV – Čistírna odpadních vod

ČR – Česká republika

ČSN – Československá norma

EMAS – Eco-Management and Audit Scheme

EN – Evropská norma

EU – Evropská unie

IEC – International Electrotechnical Commission

ISO – International Organization for Standardization

ITC – Institut pro testování a certifikaci

IUCIN – International Union for Conservation of Nature

Kč – Koruna česká

KGJ – Kogenerační jednotka

kWh – Kilowatthodina

MDG – Millenium Development Goals

OSN – Organizace spojených národů

SDG – Sustainable Development Goals

s.r.o. – Společnost s ručením omezeným

UNEP – United Nations Environment Programme

ÚV – Úpravna pitné vody

WSC – Workplace Safety Climate

WWF – World Wide Fund For Nature

ZTP – Zvláště těžké postižení

Seznam použitých zdrojů

- CENIA a) (n.d.). *O místní Agendě 21 - úvod*. Dostupné 18.1.2022 z <https://ma21.cenia.cz/cs-cz/oma21.aspx>
- CENIA (2020). *Ekoznačení v CENIA*. Dostupné 18.1.2022 z <https://www.cenia.cz/2020/07/01/ekoznaceni-v-cenia/>
- CENIA b) (n.d.). *Ekoznačení*. Dostupné 19.1.2022 z <https://www.cenia.cz/spolecenska-odpovednost/ekoznaceni/>
- CSR PORTAL (n.d.). *Společenská odpovědnost v Evropské unii*. Dostupné 4.3.2022 z <http://www.csrportal.cz/cz/spolecenska-odpovednost-firem/spolecenska-odpovednost-v-evropske-unii/spolecenska-odpovednost-v-evropske-unii>
- Czech bcsd (2015). *Česká vize 2050 - hlavní pilíře a vize*. Dostupné 12.1.2022 z <https://www.cbcsd.cz/o-nas/ceska-vize-2050>
- CzechTrade (2008). *Společenská odpovědnost firem*. Dostupné 3.3.2022 z <https://www.businessinfo.cz/navody/spolecenska-odpovednost-firem-pruvodce/>
- Český statistický úřad (n.d.). *Udržitelný rozvoj v České republice*. Dostupné 8.1.2022 z https://www.czso.cz/csu/czso/13-1134-07-2006-1_2_strategie_udrzitelneho_rozvoje_eu
- ČTK (2015). *Plzeň odkoupí od Veolie vodárnu, cena bude maximálně 700 mil Kč*. Dostupné 10.3.2022 z <http://www.ovodarenstvi.cz/clanky/plzen-odkoupí-od-veolie-vodarnu-cena-bude-maximalne-700-mil-kc>
- DNV AS (n.d.). *SA 8000*. Dostupné 21.1.2022 z <https://www.dnv.cz/services/sa-8000--4363>
- Doležalová, H. (2021). *Fair trade*. Praha, Česko: Grada.
- Dubbink, W., Graafland, J., & Liederkerke, L (2008). *CSR: Transparency and the role of intermediate organisations*. Dostupné z: https://mpira.ub.uni-muenchen.de/17892/3/MPRA_paper_17892.pdf
- Earthfluence s.r.o. (n.d.). *Jaký je rozdíl mezi udržitelností a ekologií*. Dostupné 18.1.2022 z <https://www.noother.cz/blog/udrzitelnost-vs-ekologie/#co-je-ekologie>
- Energy star (n.d.). *Energy star*. Dostupné 18.1.2022 z <https://www.energystar.gov>
- European Commission (n.d.). *Environment*. Dostupné 18.1.2022 z https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/index_en.htm
- Evropský týden udržitelného rozvoje – Týden udržitelnosti (2017). *Co je udržitelný rozvoj*. Dostupné 22.1.2022 z <https://www.tydenudrzitelnosti.cz/o-projektu>
- Fair Trade Česko a Slovensko (n.d.). *Fair Trade*. Dostupné 18.1.2022 z <https://fairtrade.cz>
- Fernando, J. (2022). *Corporate social responsibility (CSR)*. Dostupné 9.3.2022 z <https://www.investopedia.com/terms/c/corp-social-responsibility.asp>
- ITC – Institut pro testování a certifikaci a.s. (2022). *Značka „ITC certifikovaná kvalita“*. Dostupné 28.2.2022 z <http://www.itczlin.cz/cz/znacka-itc-certifikovana-kvalita>

- ITC – Institut pro testování a certifikaci a.s. a) (2021). *ISO 9001*. Dostupné 28.2.2022 z <http://www.itczlin.cz/cz/iso-9001>
- ITC – Institut pro testování a certifikaci a.s. b) (2021). *ISO 14001*. Dostupné 28.2.2022 z <http://www.itczlin.cz/cz/iso-14001>
- ITC – Institut pro testování a certifikaci a.s. c) (2021). *ISO 50001 - energetický management*. Dostupné 28.2.2022 z <http://www.itczlin.cz/cz/iso-50001-energeticky-management>
- ITC – Institut pro testování a certifikaci a.s. d) (2021). *ISO/EIC 27001*. Dostupné 28.2.2022 z <http://www.itczlin.cz/cz/iso-27001>
- ITC – Institut pro testování a certifikaci a.s. e) (2021). *OHSMS – ISO 45001*. Dostupné 28.2.2022 z <http://www.itczlin.cz/cz/ohsas-18001>
- Jedličková, T., (2019). *Technicko-technologický audit úpravny vody* (Diplomová práce). Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Česká republika.
- Kings, A. (2018). *The many benefits of corporate social responsibility*. Dostupné 4.3.2022 z <https://born2invest.com/articles/the-many-benefits-of-corporate-social-responsibility/>
- Kolář, M. (2020). *Udržitelná hodnota vybraného podniku* (Bakalářská práce). Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, Česká republika.
- Kovář, P. (2014). *Ekosystémy a krajinná ekologie*. (3. vyd.). Praha, Česko: Karlova Univerzita v Praze.
- Kunz, V. (2012). *Společenská odpovědnost firem*. Praha, Česko: Grada.
- Mezřický, V., ed. (2005). *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. Praha, Česko: Portál, s.r.o.
- Mikulcová, K. (2016). *Environmentální etika z pohledů studentů středních škol* (Bakalářská práce). Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Česká republika.
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (n.d.). *Základní pojetí konceptu udržitelného rozvoje*. Dostupné 3.1.2022 z <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/informace,-aktuality,-seminare,-pracovni-skupiny/psur/uvodni-informace-o-udrzitelnem-rozvoji/zakladni-pojeti-konceptu-udrzitelneho-rozvoje>
- Ministerstvo životního prostředí (2008). *Místní Agenda 21*. Dostupné 17.1.2022 z https://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21
- Ministerstvo životního prostředí (2018). *Agenda 2030*. Dostupné 1.2.2022 z https://www.mzp.cz/cz/agenda_2030
- NIBUSINESS.INFO.CO.UK (n.d.). *Corporate social responsibility (CSR)*. Dostupné 4.3.2022 z <https://www.nibusinessinfo.co.uk/content/business-benefits-corporate-social-responsibility>
- Nováček, P. (2011). *Udržitelný rozvoj*. (2. vyd.). Olomouc, Česko: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Placková, R. (2016). *Ekoznačky a sociální standardy*. Dostupné z: https://sovz.cz/wp-content/uploads/2016/08/z_sesit_ekoznacky.pdf

Skryjová, J. (2013). *Měření společenské odpovědnosti firem u vybrané společnosti* (Diplomová práce). Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská Ústav managementu, Česká republika.

Tahal, R., a kol. (2017). *Marketingový výzkum – Postupy, metody, trendy*. Praha, Česko: Grada.

Taušl Procházková, P., Jiřincová, M., Jelínková, E., & Lišková, J. (2017). *Úvod do podnikové ekonomiky*. Plzeň, Česko: Západočeská univerzita v Plzni.

Tetřevová, L., Vávra, J., Bednaříková, M., Munzarová, S., & Košťálová, J. (2017). *Společenská odpovědnost firem společensky citlivých odvětví*. Praha, Česko: Grada

Trnková, J. (2004). *Společenská odpovědnost firem*. Dostupné z: https://neziskovsky.cz/data/vyzkum_CSR_BLF_2004txt8529.pdf

United Nations (n.d.). *Cíle udržitelného rozvoje*. Dostupné 25.1.2022 z <https://www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/>

United Nations a), (n.d.). *Conferences / Enviroment and sustainable development*. Dostupné 25.1. 2022 z <https://www.un.org/en/conferences/environment/rio1992>

United Nations b), (n.d.). *Conferences / Enviroment and sustainable development*. Dostupné 25.1. 2022 z <https://www.un.org/en/conferences/environment/newyork2000>

United Nations c), (n.d.). *Conferences / Enviroment and sustainable development*. Dostupné 25.1.2022 z <https://www.un.org/en/conferences/environment/johannesburg2002>

United Nations d), (n.d.). *Conferences / Enviroment and sustainable development*. Dostupné 25.1. 2022 z <https://www.un.org/en/conferences/environment/newyork2005>

United Nations e), (n.d.). *Conferences / Enviroment and sustainable development*. Dostupné 25.1. 2022 z <https://www.un.org/en/conferences/environment/newyork2015>

Vavřečka, M., Šourek, D., Vysloužil, Z., & Hartman Radová, J. (2020). *Podpora y vývoje CSR ve světle trendů 21. století a možnosti jeho uplatnění vybranými subjekty v sektoru dopravy*. Dostupné 6.3.2022 z https://ipodpora.odbory.info/soubory/uploads/STUDIE_I_I_ES_VLADNI_NESTATNI_OR.pdf

Veber, J., & Srpová, J. (2010). *Základy podnikání*. Praha, Česko: Grada.

Veber, J., & Srpová, J. (2012). *Podnikání malé a střední firmy*. (3. vyd.). Praha, Česko: Grada.

Vodárenstvi.cz (2022). *Vodárnu Plzeň zatím omikron neohrožuje*. Dostupné 15.3.2022 z <https://www.vodarenstvi.cz/2022/01/25/vodarnu-plzen-zatim-omikron-neohrozuje/>

VODÁRNA PLZEŇ a.s. (n.d.). *Skvělá voda každý den*. Dostupné 9.3.2022 z <https://www.vodarna.cz>

VODÁRNA PLZEŇ a.s. (2020). *Výroční zpráva 2020*. Dostupné z: <https://www.vodarna.cz/data/folders/VZ%202020-f346.pdf>

VODÁRNA PLZEŇ a.s. a), (n.d.). *O společnosti*. Dostupné 9.3.2022 z <https://www.vodarna.cz/o-spolecnosti/>

VODÁRNA PLZEŇ a.s. b), (n.d.). *Mimoplzeňské aktivity*. Dostupné 9.3.2022 z <https://www.vodarna.cz/mimoplzenska-aktivita/>

- VODÁRNA PLZEŇ a.s. c), (n.d.). *Systémy řízení*. Dostupné 9.3.2022 z <https://www.vodarna.cz/systemy-řízení/>
- VODÁRNA PLZEŇ a.s. d), (n.d.). *Úprava pitné vody*. Dostupné 10.3.2022 z <https://www.vodarna.cz/uprava-pitne-vody/>
- VODÁRNA PLZEŇ a.s. e), (n.d.). *Plzeňská kanalizace*. Dostupné 10.3.2022 z <https://www.vodarna.cz/plzenska-kanalizace/>
- VODÁRNA PLZEŇ a.s. f), (n.d.). *Čistírna odpadních vod*. Dostupné 10.3.2022 z <https://www.vodarna.cz/cistirna-odpadnich-vod/>
- VODÁRNA PLZEŇ a.s. g), (n.d.). *Stavba obří retenční nádrže je v poločase*. Dostupné 13.3.2022 z <https://www.vodarna.cz/stavba-obri-retencni-nadrze-je-v-polocase/>
- VODÁRNA PLZEŇ a.s. h), (n.d.). *Ceny*. Dostupné 15.3.2022 z <https://www.vodarna.cz/ceny/>
- Vrabcová, P., (2021). *Udržitelné podnikání v praxi*. Praha, Česko: Grada.
- Zadražilová, D. a kol. (2011). *Udržitelné podnikání*. Praha, Česko: Oeconomica
- Zákon č. 455/1991 Sb., Živnostenský zákon.
- Závodná, S., J., & Závodný Pospíšil, J. (2014). *Udržitelnost v podnikání*. Dostupné z: https://psych.upol.cz/fileadmin/userdata/FF/katedry/pch/vyzkum/rozvojove_projekty/tym_lektoru/skriptum_KAE_UDP_f-1.pdf

Seznam tabulek

Tab. 1: Výroba elektrické energie v kilowatthodinách (kWh) na kogenerační jednotce (KGJ)	46
Tab. 2: Vývoj energetické soběstačnosti (%).....	46
Tab. 3: Vývoj ztrát vody 2016–2020.....	53

Seznam obrázků

Obr. 1: Pilíře udržitelného rozvoje.....	13
Obr. 2: Cíle udržitelného rozvoje.....	18
Obr. 3: místní Agenda 21	19
Obr. 4: Ekologicky šetrný výrobek	21
Obr. 5: EU Ecolabel	22
Obr. 6: ENERGY STAR logo.....	22
Obr. 7: Fair Trade logo	24
Obr. 8: ITC logo.....	24
Obr. 9: Logo společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s.	34
Obr. 10: Profesní složení zaměstnanců ve společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. k 31.12.2020.....	39

Seznam příloh

Abstrakt

Kuchař, J. (2022). *Udržitelnost v podnikání* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Česko.

Klíčová slova: udržitelnost, podnikání, společenská odpovědnost, CSR.

Bakalářská práce se zabývá problematikou udržitelnosti v podnikání. Hlavním cílem práce bylo teoretické vymezení základních pojmů spojených s udržitelností v podnikání a následné provedení analýzy vybrané společnosti a jejího přístupu k udržitelnosti. Teoretická část je rozdělena na dvě hlavní kapitoly, které jsou následně rozděleny na jednotlivé subkapitoly. Cílem první kapitoly je definování pojmu udržitelnost v podnikání a pojmů spojených s touto problematikou. V druhé kapitole je popsán pojem společenská odpovědnost firem neboli CSR. Praktická část obsahuje třetí kapitolu, ve které je zkoumán odpovědný přístup společnosti VODÁRNA PLZEŇ a.s. Na začátku třetí kapitoly je vybraná společnost představena, a po jejím představení následuje analýza odpovědného přístupu společnosti. Analýza je provedena ve třech základních oblastech, kterými je oblast sociální, environmentální a ekonomická. Praktická část je ukončena zhodnocením závěrů z provedené analýzy.

Abstract

Kučař, J. (2022). *Sustainability in business* (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: sustainability, entrepreneurship, social responsibility, CSR.

The bachelor thesis deals with the issue of sustainability in business. The main objective of the thesis was to theoretically define the basic concepts related to sustainability in business and then to analyze the selected company and its approach to sustainability. The theoretical part is divided into two main chapters, which are subsequently divided into individual subchapters. The aim of the first chapter is to define the concept of sustainability in business and the concepts associated with this issue. The second chapter describes the concept of corporate social responsibility or CSR. The practical part includes the third chapter, which examines the responsible approach of VODÁRNA PLZEŇ a.s. At the beginning of the third chapter, the selected company is introduced, followed by an analysis of the company's responsible approach. The analysis is carried out in three basic areas, which are social, environmental, and economic. The practical part ends with an evaluation of the conclusions of the analysis.